III. Jaakob.

18. Josef myödään Egyptiin.

Gen. 37 l.

Rakastetusta Rahelista oli Jaakobilla kaksi poikaa, joista wanhempi oli Josef. Nuorimpana poikana (ennen Benjaminin syntymää) ja syntyneenä isänsä wanhalla ijällä oli tämä Josef Jaakobille sangen rakas, rakkaampi muita lapsiansa. Lienee ollut tähän Jaakobin rakkauteen myöskin syynä Josefin wastaan-ottawainen sekä kuuliaisuuteen ja hywiin awuihin taipuwainen luonto. Josef kaswoi siis isän ja warmaan myös isoisän lemmikkinä, noudattaen heidän neuwojaan ja esimerkkiään. Suuri jumalanpelko ja luja totuuden tunto oliwat ne ominaisuudet, jotka jo lapsuudesta alkaen woittiwat alaa Josefin sielussa. Luonnollista oli, että Jaakob kiintyi rakkaudesta poikaansa Josefiin; mutta heikkoutta, jonka kaltaista löytyy niin monessa wanhemmassa, oli kuitenkin se, että hän antoi Josefille enemmin rakkauden osoituksia kuin muille lapsillensa. Hän teetti Josefille kalliimman puwunkin. Tämmöinen wanhempain puolueellisuus lapsiansa kohtaan kantaa aina katkeria hedelmiä. Josefin weljissä syntyi kateus, ja he rupesiwat wihaamaan sitä weljeänsä, jota isä niin suosi. Josefin weljet puuttuiwat wielä melkein kaikki semmoista jumalanpelkoa ja sydämmen nöyryyttä, joka olisi woinut tämän nousewan kateuden ja wihan woittaa.

Josef oli 17 wuoden wanha nuorukainen, kun hän näki kaksi merkillistä unennäköä. Hän oli weljiensä kanssa sitowinansa jalallisia eli lyhteitä wainiolla, ja weljein jalalliset nousiwat ja kumarsiwat hänen jalallistaan. Toisekki näki hän, että aurinko, kuu ja 11 tähteä kumarsiwat häntä. Awosydämmisenä ja tarkoittamatta sillä mitään, jutteli Josef nämä unet weljillensä ja isällensä. Weljet, joilla oli paha omatunto wihan ja kateuden tähden Josefia kohtaan, aawistiwat näitten unien merkitsewän koroitusta Josefille ja sanoiwat sentähden: „sinäkö

tulisit meidän kuninkaaksemme!" Mutta myöskin isä ihmettelee näitä unennäköjä ja nuhtelee Josefia sanoen: „mikä uni se on, jonka olet nähnyt? Pitääkö minun sekä äitisi että weljesi tuleman kumartamaan sinun edessäsi maahan?" Jaakob piti nämät asiat mielessään; mutta weljet wihasiwat Josefia yhä enemmän.

Kun Jaakobin pojat kerran paimensiwat karjaa Sikemissä,*) lähetti isä, nähtäwästi huolissaan lapsistaan sekä karjasta, jotka oleskeliwat niin kaukana kodista, Josefin tiedustelemaan heitä, kuinka he woiwat. Josef oli kohta walmis noudattamaan isän tahtoa. Mutta Sikemistä hän ei weljiään löytänyt, ja kun hän sitten waelsi eksyksissä kedolla, kohtasi hän miehen, joka neuwoi häntä menemään Dotan'iin (wielä wähän matkaa pohjoiseen), ja siellä tapasi hän todella weljensä. Weljet näkiwät Josefin kaukaa tulewan, mutta waikka he tiesiwät hänen tulewan heitä terwehtimään ja tuomaan sanomia kodista, eiwät he häntä ystäwällisesti ottaneet wastaan, waan rupesiwat kohta neuwottelemaan, kuinka he Josefin — — tappaisiwat. Näin pitkälle oli kateus ja wiha heidät saattanut, että aikoiwat oman weljensä syyttömästi tappaa. He puheliwat keskenänsä: „katso, unen-näkijä tulee"; ja he tuumasiwat, kuinka he Josefin tappaisiwat ja heittäisiwät johonkuhun kuoppaan, wieläpä tuumiwat, kuinka he isälle sanoisiwat, että peto oli hänet syönyt. Walhe ja wiekkaus näet paikalla nousee pahantekijäin pahaa työtä puolustamaan. Mutta Ruben, wanhin weli, joka tuntee itsensä olewan isän edessä edeswastauksen alainen muitten weljiensä puolesta, tahtoo Josefin pelastaa weljien wihasta ja ehdottelee, että hän heitettäisiin kuoppaan eli wanhaan kaiwoon, joka oli aiwan lähellä. Tätä kaikkia ennättiwät weljekset tuumia, ennenkuin Josef saapui heidän luoksensa. Kun tämä wihdoin, aawistamatta mitään pahaa, tulee heidän luoksensa, riisuwat weljet häneltä kohta kirjawan hameen ja heittäwät hä-

*) Ainakin noin 8 peninkulman matkan päässä pohjoiseen.

net kuoppaan, jossa ei kuitenkaan sattunut olemaan wettä. Senjälkeen istautuwat he kuopan reunalle aterioitsemaan, niinkuin ei mitään olisi tapahtunut. Weljet oliwat niin himojensa wallassa, että heidän omatuntonsa oli aiwan nukkunut. — Kuinka surkea on semmoisten ihmisten tila, joitten pahat himot tukehuttawat omantunnon äänen ja sokaisewat silmät näkemästä Jumalan armotöitä; heiltä puuttuu rakkauskin lähimmäistä kohtaan!

Mutta Jumalan silmä walwoo; „Israelin wartija ei torku.“ Hänen tahtonsa oli, että Josefin piti pelastuman weljesten käsistä. Kun weljet sentähden juuri aterioitsiwat, niin katso, **Ismaelilaisia** kauppiaita tuli kamelinensa *Gileadista* päin (maakunnasta toisella puolen Jordania) ja matkustiwat *Egyptiin*, wieden sinne kaupaksi ruokahöysteitä, balsamia*) ja hajupihkaa**). **Juuda**, joka kuitenkin kammoi weljenmurhaa, ja jonka kenties käwi sääli Josefia, ehdotteli nyt, että Josef myötäisiin näille kauppiaille. Weljet suostuiwat tähän, ja kun Ismaelilaiset eli Midianilaiset, kuten heitä myös nimitetään, lähestyiwät, wedettiin Josef ylös kuopasta ja myötiin kauppiaille 20 hopearahasta. Nythän weljet pääsiwät tulemasta murhaajiksi ja oliwat sitä-paitsi wähän woittoakin saaneet! Mutta orjaksi joutuminen oli samaa kuin joutuminen kuoleman omaksi. Weljes-parat, teidän omantuntonne päällä lepää kuitenkin weljenmurhan raskas paino; ette woi siitä puhtaaksi päästä! Kauppiaat waeltawat tietänsä eteenpäin, wieden mukanansa Josefin häwiämään tietymättömiin kohtaloihin. Ja weljekset pysywät kylmäsydämmisinä, waikka he näkewät, kuinka Josef wiedään pois, ja waikka tietysti luulewat wiimeisen kerran näkewänsä weljensä!

---

*) Balsamipihkaa saatiin balsamipuusta, erittäin Gileadista, ja käytettiin haawalääkkeenä sekä muutoin hywähajuisena woiteena.

**) Hywähajuista myrhamipihkaa, käytettiin suitsutuksiin.

Yksi weljeksistä, Ruben, ei kuitenkaan ollut läsnä, kun kauppa tapahtui. Hänellä oli aikomus pelastaa weljensä Josefin, mutta kun hän sittemmin tuli kuopalle eikä siellä Josefia tawannutkaan, palasi hän weljiensä tykö walittaen murhettansa. Mutta weljet luultawasti tukkesiwat hänen suunsa uhkausten kautta, niin ettei Rubenkaan asiasta kellenkään wirkkanut mitään. Sitten tappoiwat he kauriin ja tahrasiwat Josefin hameen werellä. Wanha isä piti nyt petettömän ja saatettaman siihen luuloon, että Josef oli tapaturmaisesti kuollut. Kun tahrattu waate tuodaan Jaakobin eteen, tuntee hän kohta sen Josefin hameeksi ja huudahtaa murheissaan: **tämä on poikani hame, paha peto on hänet syönyt!** Surun ja kauhun waltaamana repäisee wanha isä waatteensa ja käärii itsensä säkkipukuun, murehtien rakasta Josefiansa. Wihdoin käwi Jaakobin poikien ja tytärten sääli wanhaa isäansä, ja he alkoiwat häntä lohduttaa, mutta heidän lohdutuksensa ei paljon waikuttanut, waan Jaakob sanoi: **minä murehtien menen alas poikani tykö hautaan.** Jaakobin huone oli nyt muuttunut suruhuoneeksi; ilo oli siitä häwinnyt. Isä murehti Josefia, jota murhetta ei edes kaswawa Benjamin woinut haihduttaa; ja weljillä ei mitään iloa kodissa ollut, sillä salattu rikos painoi heidän mieltänsä ja teki oikean wälin petetyn isän kanssa mahdottomaksi. Koko tämä 20 wuoden aika, joka nyt seurasi tätä tapausta, mahtoi Jaakobin elämässä olla murheen aika, jona hän toiwoi pääsewänsä pois lepoon tuonelan majoihin; mutta samalla oli se aika, jona Herra puhdisti Jaakobin sydämmen ja totutti häntä yhä suurempaan kärsiwällisyyteen ja uskoon. Tällä ajalla kuoli wanha Isaakkin.

---

19. Josefin orjuus ja koroitus Egyptissä.

(Gen. 39—41 l.)

Kerrottuaan (38:ssa luvussa) Judan pojista ja Fareksen (Fares = Perez) syntymisestä, joka on jäsen siinä pyhässä polwiluettelossa, joka wie Abrahamista Jesukseen, jättää Raamattu kokonaan Jaakobin ja hänen poikansa ja seuraa Josefia Egyptiin. Josefin kertomuksessa näemme selwään, kuinka Jumala johdattaa omiaan ja kuinka hän tietää wiisaudessaan tahtonsa toteuttaa ihmisten pahuuden ohessa ja huolimatta sen wastustuksista. Jo wiime kertomuksessa oli huomattawa, kuinka esim. mies, joka osoitti Josefille tien Dotan'iin, kaiwo, joka oli tyhjä, ja Ismaelilaiset kauppiaat, jotka tärkeänä hetkenä tuliwat, owat Jumalan johdatuksen wälikappaleita erottamaan Josefin jumalattomien weljiensä wainosta ja seurasta. Tämä sama johdatus seurasi Josefia Egyptissä.

Ismaelilaiset möiwät Josefin Potifarille, Egyptin kuninkaan howinhaltijalle. Orjan kohtalo on kowa; hän on kokonansa herransa wallassa, ja joutuu usein rasitusten ja puutteiden uhriksi. Pimeältä näytti siis Josefinkin kohtalo, ja weljesten ei tarwinnut peljätä hänen takaisin tuloa Kanaanmaalle. Mutta Herra woi ihmeitä tehdä, hän woi luoda walkeuden pimeyteenkin. **„Herra oli Josefin kanssa, ja hän oli onnellinen mies".** Todellakin, se on onnellinen ihminen, jonka kanssa Jumala on; hänen asiansa kääntywät aina parhaaksi! — Josef teki nöyrästi ja uskollisesti tehtäwänsä Potifarin talossa, ja „Herra antoi kaikki, mitä hän teki, menestyä hänen kädessänsä." Isäntä sai tästä syystä niin suuren luottamuksen Josefiin, että hän teki orjasta uskotun palwelijan ja antoi tämän palwelijansa hoitoon koko talonsa. Josef suoritti uskollisesti palweluksensa, waikka hän wieraalla maalla oli, ja waikka tulewaisuus hänelle näytti pimeältä. **Hän antoi tiensä Herran haltuun ja toiwoi häneen.** Ja Herra siunasi talon Josefin tähden, niin että kaikkia siinä oli runsaasti.

Aika kului näin Potifarin talossa, tuottamatta mitään muutosta Josefin kohtalossa. Mutta muutos kuitenkin tuli, sillä Herralla oli suuret aikomukset Josefin kanssa. Josefin ulkonainen kohtalo tuli paljon waikeammaksi, mutta hän sen kautta kuitenkin walmistettiin Herran tarkoitusta warten. Josefin luonnollisesta ihmisestä piti warmaan karsia pois yhtä ja toista, joka olisi woinut tehdä haittaa hänen edistymiselleen uskon kuuliaisuudessa. — Kärsimykset ja waiwat owat usein, niinkuin jo ennen on nähty, hywäksi niille, jotka Jumalata rakastawat.

Potifarin emäntä oli kewytmielinen ja himokas, ja hänen himonsa alkoi palaa Josefin puoleen, joka oli kauniinmuotoinen nuorukainen. Hän tahtoi suorastaan wietellä Josefin huorintekoon, tarjoten hänelle tilaisuutta siihen. Mutta Josef ei siihen suostunut; tämähän olisi ollut Jumalan tahtoa wastaan, ja sen kautta hän pettäisi isäntäänsä ja wäärinkäyttäisi hänen luottamustaan. — Kuinka moni nuorukainen olisi woinut olla pysywäisenä tämmöisessä tilaisuudessa? Eihän kukaan olisi tiennyt asiasta mitään; kaikki olisi woinut tapahtua aiwan salaisuudessa! Josef oli todellisesti Jumalata pelkääwäinen ja hänen omantuntonsa walweella, ja sentähden wastusti hän. Hän siis kielsi, huomauttaen isäntänsä emännälle, kuinka wäärin hän sen kautta tekisi isäntäänsä wastaan, joka oli hänelle uskonut koko talonsa, ja lisäsi wielä: **kuinka siis tekisin niin paljon pahaa ja rikkoisin Jumalaa wastaan?** Josef siis etupäässä ajatteli: Jumala näkee kaikki, mikä salassakin tapahtuu, hänen kaswoinsa edessä tahdon kuitenkin kuuliaisena waeltaa. — Tässä kaunis opetus meille kaikille.

Mutta Potifarin waimo ei tahtonut hillitä himoansa, waan jatkoi houkutustaan yhä edelleen aika ajoin. Ja kerran tapahtui, että Josef meni huoneesen askaroitsemaan; muita perheen jäseniä ei ollut kotona kuin emäntä yksinään. Nyt tarttui tämä Josefiin halaten häntä; mutta Josef jätti hameensa s. o. päällyswaatteensa ja pakeni huoneesta. Kun waimo näki, ettei hänen yrityksensä onnistunut, niin muuttui hänen himonsa wi-

hakki. Sitä paitsi pelkäsi hän joutuwansa epäluulon alaiseksi, jos Josefin waate tawattaisiin hänen luotaan. Nyt hän tahtoo kostaa, samalla puhdistaen itsensä. Ja mitä hän nyt tekee? Hän kutsuu perheensä ja sanoo heille, että Josef oli tahtonut häntä wietellä, mutta kun hän huusi, niin oli Josef jättänyt waatteensa ja paennut. Ja kun isäntä tuli kotiin, puhui emäntä hänelle samalla tawalla. Asiahan oli selwä; jätetty waate todisti omistajaansa wastaan. — Oikea rakkaus ei koskaan kiihdy kostoon ja wihaan; mutta tässä nyt nähdään, mihin lihallinen himo wiepi, ja senkaltaista nähdään usein jumalanpelwosta wieroittuneessa maailmassa.

Potifarilla ei warmaan ollut wallan suurta luottamusta waimoonsa, mutta koska asia tässä näytti puhuwan Josefia wastaan, wihastui isäntä ja heitti Josefin wankihuoneesen, jossa oli kuninkaan wangit. Potifar, joka oli kuninkaan howinhaltija ja kuninkaallisen wartiowäen päällikkö, oli myös tämän wankihuoneen päällikkö, ja wankihuone näkyykin olleen Potifarin kartanossa. Jos Potifar olisi ollut wallan wakuutettu Josefin syyllisyydestä, olisi hän warmaan hänet tappanut; olihan hänellä waltaa tehdä orjansa kanssa, mitä hän tahtoi. Siis wankihuoneesen, pimeään wankihuoneesen, pantiin Josef, ja aiwan syyttömästi. Tämä wankeus ei suinkaan helppo ollut, sillä psalmissa (105, 18) sanotaan: „He ahdistiwat hänen jalkansa jalkapuuhun; hänen ruumiinsa täytyi raudoissa maata." — Mutta tässä johtuu mieleemme taas Dawidin sanat (Ps. 37, 5): **Anna tiesi Herran haltuun ja toiwo häneen, kyllä hän sen tekee.** Josef antoi tiensä Herran haltuun, ja **„Herra oli Josefin kanssa ja käänsi laupeutensa hänen puoleensa."** Ja sentähden tuli tämä hänen pelastumisensa wälikappaleeksi. Ensiksi woitti Josef wankihuoneen-haltijan suosion, joka oli Potifarin käskyn alaisena, niin että haltija uskoi Josefille wankien peräänkatsannon ja luotti Josefiin täydellisesti, koska hän näki, että „Herra oli Josefin kanssa", ja että „Herra antoi menestyä, mitä hän teki." Tämä

oli jo alku koroitukseen; mutta wielä piti hänen kärsiwällisesti odottaa wapauttamistaan.

Kerran tapahtui, että kaksi ylhäistä miestä, Egyptin kuninkaan ylimmäinen juomanlaskija ja ylimmäinen leipoja, heitettiin samaan wankihuoneesen, jossa Josef oli; he oliwat rikkoneet herransa tahtoa wastaan ja joutuneet epäsuosioon. Potifar, joka oli wankihuoneen ylijohtaja, pani nyt Josefin näitä korkeita wankeja palwelemaan; tästä näemme, että Potifarkin taas luotti Josefiin. Kului sitten jonkun aikaa, kun Josef yhtenä aamuna, tullessaan näitten ylhäisten wankien luo, tapaa heidät murheellisina. Kysyttyään heiltä syytä heidän murheesensa, saa hän wastaukseksi: „me olemme nähneet unta, eikä ole sen selittäjää.“ — Egypti on aina ollut mysterioiden (sala-oppien) ja unennäköjen maa. Kumpasetkin korkeat wangit oliwat nyt samana yönä nähneet unta, ja oliwat warmat siitä, että nämä unennäöt jotain merkitsiwät, kunhan waan olisi selittäjää. Ja woiwathan todella unennäöt merkitäkin jotain, waikk'eiwät ne aina sitä tee. Ainakin on Herra wälistä sekä Raamatun historian alalla että ihmis-elämässä nykyään käyttänyt unen-näköjä wälikappaleina, joitten kautta hän on antanut ihmisille wiittauksia ja johdatusta. Jumalan tiet, joilla hän toteuttaa tahtonsa, owat moninaiset. Näitten wankien unet oliwat selwästi wälikappaleina Jumalan kädessä.

Kun Josef tämän kuuli, sanoi hän: „Jumalan on selitys, kuitenkin jutelkaat se minulle.“ Ja nyt kertoi juomanlaskija unensa, kuinka hän oli nähnyt kolmihaaraisen wiinipuun, jonka tuleentuneesta hedelmästä hän pusersi nestettä Faraon juoma-astiaan. Uni liikkui siis juomanlaskijan wiran alalla. Herra oli todellakin antanut Josefille lahjan koroittaa henkensä katselemaan tulewaisia asioita, niinkuin wanhantestamentin profetat ylimalkain sen tekiwät, ja hän näkee tässä unessa kuwan juomanlaskijan tulewasta kohtalosta. Warsinaista profetallista ennustuskykyä korkeammassa merkityksessä emme kuitenkaan tapaa Josefin elämäkerrassa. Josef nyt ilmoittaa suoras-

taan, miten juomanlaskijan on käypä, kuinka Farao kolmen päiwän perästä on hänet koroittawa ja asettawa wirkaan jälleen. Josef on aiwan warma tästä asiasta, niin että hän sitten rukoilee juomanlaskijaa muistamaan häntä Faraon edessä ja päästämään häntä pois wankihuoneesta, koska hän oli sinne syyttömästi joutunut. Josef sanoo waan, että hän oli warastettu Hebrealaisten maalta, eikä tahdo syyttää eikä paljastaa weljiänsä; tämäkin osoittaa hänen jalouttaan.

Kun ylimmäinen leipoja näki, että juomanlaskijan uni oli saanut niin hywän selityksen, jutteli hänkin unensa, kuinka hän oli päänsä päällä kantawinaan kolme sämpyläkoria, ja kuinka linnut niistä söiwät leiwoksia. Peittelemättä, kaunistelematta ja katsomatta ihmisten mieliä antaa Josef selityksen tällekin unelle. Mutta leipojan kohtalo oli aiwan toisellainen kuin juomanlaskijan; sillä kolmen päiwän perästä oli Farao ripustawa leipojan hirsipuuhun. Ja niin käwi todellakin kuin Josef oli heille ennustanut. Kolmen päiwän perästä wietti Farao nimipäiwäänsä ja otti silloin ylimmäisen juomanlaskijan armoihin jälleen, mutta leipojan antoi hän hirttää. Mutta juomanlaskija ei muistanut Josefia eikä lupaustaan, jonka hän hänelle antoi, ja niin jäi Josef edelleen wankeuteen. — Kun myötäkäyminen ja ulkonainen onni kohtaa ihmistä maailmassa, hän useimmiten unohtaa entiset ystäwänsä ja lupauksensa heille. Niin on, kuten sananlasku sanoo: kiittämättömyys on maailman palkka, ja ihmisten awun-antoon ja kestäwään ystäwyyteen woi ani harwoin luottaa. Josef oli osoittanut ystäwyyttä juomanlaskijalle, ja nyt tämä unohti ystäwänsä kokonaan. Mutta olihan Herrakin unohtanut Josefin, koska hän jätti hänen kohtalonsa riippuwaksi juomanlaskijan ystäwyydestä?! Siltä näyttää, mutta katselkaamme kertomusta edelleen.

Kaksi pitkää wuotta sai Josef wielä mainittujen tapausten jälkeen istua wankihuoneessa. Mitään wapaaksi pääsemisen mahdollisuutta hän ei nähnyt, ja kenties hän wähitellen tottuikin siihen ajatukseen, että Herra oli hänet määrännyt päiwänsä

päättämäänkin tässä wankihuoneessa. Olihan hänellä wankihuoneessakin lohdutus ja rauha Herrassa, jota ei kaikilla ihmisillä ole wapaudessa ja myötäkäymisessäkään. Woihan hän tyytyä tähän Herran armoon. Isäänsä ja weljiänsä Josef ei luullut enään koskaan näkewänsä, ja unennäkönsä Kanaanmaalla, joista siellä isä ja weljet oliwat ennustaneet Josefille korotusta, oli hän warmaan unohtanut. **Mutta Herran tiet eiwät ole ihmisen teitä.** Hän tahtoi pitää Josefia wielä edelleen wankihuoneessa, kaswattaaksensa häntä ja opettaaksensa häntä yhä suurempaan kuuliaisuuteen ja kärsiwällisyyteen. Ja jos Josef olisi päässyt wapaaksi wankihuoneesta kohta sen jälkeen kuin ylimmäinen juomanlaskija otettiin armoihin jälleen, niin olisi hän kenties heti lähtenyt Kanaanmaalle, ja silloinhan Jumalan suuret tarkoitukset Josefin kanssa ja tulewan Israelin kansan kanssa eiwät olisi woineet toteutua. Herran tiet eiwät ole meidän teitämme. Hetki tuli kerran Josefille, jolloin hän pääsi wapaaksi, waikkei se tullut niin kuin me olisimme arwelleet.

Kun kaksi wuotta oli kulunut, näki Farao,*) Egyptin kuningas, eräänä yönä unen, oikeastaan kaksois-unen, koska se oli kahdessa eri osassa. Hän näki 7 kaunista ja lihawaa lehmää nousewan Niilin wirrasta, ja senjälkeen 7 rumaa ja laihaa lehmää, jotka jälkimäiset nieliwät ne 7 edellistä lehmää. Nyt Farao heräsi, waan nukkui jälleen ja näki 7 täysinäistä ja paksua tähkäpäätä kaswawan samassa korressa, ja sen jälkeen nousewan ylös 7 pientä ja itätuulelta surkastunutta tähkäpäätä, jotka nieliwät ne 7 täysinäistä. Kun Farao aamulla heräsi, oli hänen mielensä murheellinen, sillä hänestä oliwat nämä unet sangen ihmeellisiset, ja hän aawisti niitten jotain merkitsewän. Hän lähetti sentähden kutsumaan kokoon Egyptin tietäjät ja unenselittäjät, mutta ei ollut yhtäkään, joka olisi ne Faraon tyytymykseksi

*) Farao on Egyptin kuninkaitten yleisnimi; Raamattu ei mainitse tässä kohden warsinaista nimeä.

woinut selittää. Näin Herra usein tekee wiisaitten neuwon tyhmyydeksi, jotta hänen neuwonsa toteutuisi. Silloin wasta muisti ylimmäinen juomanlaskija Josefia, entistä ystäwätään wankihuoneessa. Hän tuntee samalla tässä wäärin tehneensä ja sanoo Faraolle: **„nyt minä muistan rikokseni“**, ja kertoo, kuinka Josef oli wankihuoneessa selittänyt hänen unensa, ja kuinka oli tapahtunut aiwan selityksen mukaan.

Nyt lähetti Farao ja kutsutti Josefin wankihuoneesta. Josef tulikin kerittynä ja puettuna Faraon eteen; hän wastasi nöyrästi kuninkaan kysymykseen, woisiko hän unia selittää: „*ei ole se minun woimissani; mutta Jumala aawistaa kuitenkin Faraolle hywää.*“ Näillä sanoilla antaa Josef selwästi tietää, että hän pitää itseään mahdottomana käsittämään unennäköjen salaisuuksia, mutta että Herra Israelin Jumala woi unennäönkin kautta osoittaa itseänsä woimalliseksi Egyptin Faraolle. Nyt kertoo Farao Josefille molemmat unensa; ja Josef, kuultuansa unet, sanoo kohta arwelematta ja pelkäämättä selityksen. Josefin hengellisen silmän eteen kuwastuu 14 wuotinen aikajakso tulewaisuudessa. Nämä unet owat todellakin wälikappaleita Jumalan kädessä; sentähden ne myös merkitsewät jotain, ja Josef sen merkityksen käsittää. Muutoin liittyiwät ne Egyptinmaan luontoon, sillä Niili-wirran tulwat waikuttiwat Egyptin hedelmällisyyden. Josef ilmoittaa nyt Faraolle, että 7 wiljawuotta on ensin tulewa Egyptinmaahan, ja niitten jälkeen 7 nälkäwuotta, jolloin sangen kallis ja raskas aika on olewa maassa. Ja koska „asia on Jumalalta päätetty ja Jumala on pian sen tekewä“, neuwoo Josef Faraota etsimään „toimellista ja taitawaa miestä“ johtamaan wiljain kokoamista wiljawuosina, ja asettamaan maakuntiin ottomiehiä, jotka kokoaisiwat wiidennen osan kaikesta elosta warastoihin kaupungeissa. Herra oli Josefille antanut wiisautta näkemään tässä kohden, mitä oli tapahtuwa, mutta hän oli myöskin antanut hänelle rakastawaisen sydämmen, ja tämän rakkauden waatimana antaa Josef wiisaan neuwon Faraolle. Nälänhätä oli kohtaawa ei ainoastaan Egyp-

tiä, waan monta muuta naapurimaata, ja tämän neuwonsa kautta tuli Josef warmaan monien tuhansien ihmisten pelastajaksi nälänhädän kauhusta. Wiisas neuwo oli tämä todellakin, sillä wiidennen osan ylöskannon kautta wiljawina wuosina, niin hedelmällisessä maassa kuin Egypti oli, ei tapahtunut mitään wäkiwaltaista rasitusta alamaisille, waan päinwastoin tämän kautta järjestettiin weronmaksu, joka usein warmaan oli mieliwaltainen.

Mitä Josef oli tässä selittänyt ja neuwonut, oli oikeastaan Jumalasta lähtenyt; esiintuodut asiat tekiwät sentähden sywän waikutuksen Faraoon ja hänen howimiehiinsä. Kuningas kysyy neuwonantajiltaan: „taidammeko löytää semmoisen miehen, jossa Jumalan henki on?“ s. o., semmoisen miehen, jossa olisi näissä asioissa tarwittawaa korkeamman wiisauden, toimeliaisuuden ja rehellisyyden henkeä. Farao siis neuwotteli howimiestensä kanssa asiasta. Josef näkyi heistä semmoiselta, jossa tämä henki asui, sillä olihan hän antanut ihmeellisen selityksen ja wiisaan neuwon. Mutta Josef oli alhainen mies, halpa orja, ja sitten wielä muukalainen? Nämä asiat katsottiin kuitenkin wähä-arwoisiksi edellisten rinnalla, ja Farao päätti asian, sanoen Josefille: „katso, minä olen asettanut sinun koko Egyptin maan päällysmieheksi.“ — Herra, kuinka tutkimattomat owat sinun tuomiosi, kuinka käsittämättömät sinun tiesi! Josef korotetaan orjasta ja köyhästä wangista Egyptin waltamieheksi! Ja minkätähden? Sentähden, että Jaakobille ja Israelin kansalle walmistettaisiin sija Egyptissä.

Nyt antoi kuningas uudelle wirkamiehelle myös korkean arwon merkit: kuninkaallisen sinettisormuksen, jonka kautta Josef waltuutettiin antamaan käskyjä kuninkaan nimessä, kalliin byssus- eli liinapuwun, joka oli korkean pappissäädyn puku Egyptissä, ja kultawitjat, joita kantoiwat korkeasukuiset waltamiehet. Myöskin antoi Farao Josefin ajaa kuninkaallisissa waunuissa, jonka edellä julistaja kulki huutaen kansalle: Abrek s. o. lankea maahan eli kumarru. Niin oli tapana hallitsijain ja korkeitten

waltamiesten matkustaessa. Korottaaksensa Josefin arwoa kansan kesken ja Egyptissä wallitsewan mahtawan pappissäädyn rinnalla, antoi kuningas Josefille puolisoksi Asnathin, Potiferan, korkean auringon jumalan papin, tyttären On'ista.*) Kun Josefin ylentäminen tapahtui, oli hän 30 wuoden i'ässä.

Päästyänsä näin korkeaan asemaan, Josef ei suinkaan antautunut mukawan elämän nautintoon, wan hänellä oli aina jumalanpelko sydämmessä, ja jalossa mielessään tarkoitti hän toisten ihmisten parasta. Ei myöskään hän, saatuansa wapauden, lähtenyt Kanaanmaalle isäänsä terwehtimään ja weljilleen kostamaan, waan hän pysyi toimessaan Egyptissä, odottaen, mitä tulewa oli. Josef tiesi Herran parhaiten itse ohjaawan omainsa asiat. Hän alkoi heti tointansa; hän matkusti ympäri maata, rakennutti warastohuoneita ja asetti päällysmiehiä. Seitsemän wiljawuoden aikana kokosi hän sangen paljon jywiä, niin että warastohuoneet täyttyiwät. Moni ehkä katsoi tätä tointa tarpeettomaksi, kun wiljawuosina harwoin ajatellaan, että jotain pitäisi säästää mahdollisesti kohtaawia katowuosia warten; mutta Josef waan jatkoi kokoamista uutterasti, sillä hän tiesi warmasti mikä oli tulewa. Tällä aikaa syntyi hänelle kaksi poikaa; esikoisensa hän nimitti **Manasseksi**, sillä hän sanoi: „Jumala on suonut minun unhottaa kaiken waiwani", ja toisen poikansa Efraimiksi, sillä hän sanoi: „Jumala on tehnyt minun hedelmälliseksi kurjuuteni maassa." Nämä poikain nimet osoittawat, kuinka Jumalata pelkääwäisenä ja nöyränä Josef yhä pysyi. — Kun sitten nälkäwuodet tuliwat, niin alkoi wiljan puutos olla suuri sekä Egyptissä että naapurimaissa. Josef silloin awasi täydet wilja-aittansa ja möi wiljaa Egyptiläisille ja myös muukalaisille. Tämän kautta tuli Josef todellakin hywäntekewäiseksi maan-isäksi ja „maailman pelastajaksi", joksi Farao häntä nimitti.

---

*) On, joka kreikankielellä kutsuttiin Heliopolis, auringon kaupunki, oli kuuluisa kaupunki wanhassa Egyptissä. Siellä oli Ra'n auringon jumalan, loistawa temppeli.

20. Josefin weljesten ensimmäinen matka Egyptiin.

Gen. 42 l.

Kallis aika oli Kanaanmaallakin. Kun sanoma lewisi, että Egyptissä oli wiljaa saatawana, lähetti Jaakobkin poikansa sinne ostamaan wiljaa. Siihen oli hänellä pakko, sillä nälänhätä ahdisti ihmisiä ja eläimiä. Benjaminia ei Jaakob kuitenkaan lähettänyt, koska hän Josefin surkean kohtalon kokeneena pelkäsi, että hänelle siellä woisi pahaa tapahtua. Kymmenen Jaakobin poikaa läksi siis aasinensa muitten Kanaanmaan asukasten seurassa alas Egyptiin. Täällä he wietiin Josefin eteen ja kumartuiwat maahan korkean herran edessä. Josef nähtäwästi itse wastaanotti jywän-ostajat. Tahi kenties hän tuotti eteensä ainoastaan ne, jotka Kanaanmaalta päin tuliwat; sillä hän odotti sieltä joitakuita tulewaksi. Hän tiesi, että hän wielä saapi tawata omaisiaan; niitä ei hän suinkaan ollut unohtanut. Ja nyt, tässä owat weljet hänen edessänsä maahan kumartuneina! Josef tunsi heidät paikalla; me woimme arwata, että hänen sydämmensä läpi käwi iloinen wawahdus. Mutta weljet eiwät häntä tunne. He oliwat Josefin unohtaneet; ja kuinka he woisiwat aawistaakaan, että heidän weljensä olisi Egyptissä korkeana herrana! Nyt Josef myöskin muistaa unensa, jonka hän nuoruudessaan oli nähnyt. Mutta hän ei ilmoita itseänsä, waan hän tahtoo ensin tutkia weljiään, owatko he wielä yhtä pahat sydämmeltään kuin ennen wai ansaitsewatko he anteeksi-antamusta ja rakkautta.

Josef puhuttelee weljiänsä kowasti, tiedustellen, mistä he owat, ja syyttää heitä wakoojiksi. Tähän syytökseen woisi olla perää, koska he tuliwat idästäpäin Aasiasta, josta wiholliset aina tunkeutuiwat Egyptiin. Weljekset wakuuttawat, etteiwät ole wakoojia, ja esiintuowat todistukseksi perhe-olonsa, kuinka heitä on ollut kaksitoistakymmentä weljestä, kaikki yhden miehen

poikia Kanaanmaalta, ja kuinka nuorin oli jäänyt isän luo, waan yksi ei ollut enään eleillä. Mutta korkea herra ei usko heitä, waan wäittää edelleen, että owat wakoojia, ja määrää, että heidän pitää jäädä Egyptiin wangiksi, siksi kunnes yksi heistä lähetettynä Kanaanmaalle sieltä toisi nuorimman weljen Egyptiin; niin heidän puheensa koeteltaisiin, oliko se totta. Ensiksi panee hän weljet kaikki kuitenkin wankeuteen kolmeksi päiwäksi. Tämän kautta osoittaa Josef weljille ankaran aikomuksensa todellisuutta ja panee heidät tilaisuuteen oikein menemään omaan itseensä ja ajattelemaan tekojansa. Kolmen päiwän kuluttua tuodaan weljet jälleen Josefin eteen, ja korkea herra alkaa ankaran puheensa näin: „jos te tahdotte elää, tehkäät näin, sillä minä pelkään Jumalaa", ja jatkaa sitten, että yhden heistä täytyy jäädä sidottuna wankihuoneeseen Egyptiin ja muut saawat wiedä kotia minkä owat ostaneet; hän waroittaa heitä myös uhaten, että toisiwat nuorimman weljensä Egyptiin. — Tässä Josefin rakkaus ja huolenpito paistaa läpi, kun hän nyt, koetellen näin weljiä, kuitenkin pitää huolta siitä, ettei kotona olewaiset nälkää kärsisi.

Tämä kowa kohtelu ja wastoinkäyminen täällä Egyptissä oli todellakin herättänyt weljesten omantunnon. Nyt he muistawat Josefia, jolle he noin 20 wuotta sitten oliwat niin kauhean wääryyden tehneet; he puhuwat keskenänsä, ollessaan wielä Egyptin herran wastaanotto-salissa: „**me olemme totisesti rikokseen alaiset meidän weljemme suhteen,** sillä me näimme hänen sielunsa tuskan, koska hän meiltä armoa rukoili, emmekä kuulleet häntä; sentähden on tämä ahdistus langennut meidän päällemme." Ja Ruben wielä siihen lisää: „nyt hänen werensä meiltä waaditaan." Tämä weljesten puhe osoittaa selwästi heidän mielenmuutostaan ja katumustaan.

Miehet eiwät luulleet kenenkään ymmärtäwän heidän puhettaan, kun he Hebreankielellä keskenänsä puheliwat, mutta yksi huoneessa kuitenkin sitä tarkkasi ja sen ymmärsi — korkea herra

itse. Weljilleen oli Josef puhunut tulkin kautta, niin etteiwät he ensinkään woineet aawistaa hänen ymmärtäwän heidän kieltään. Sywän waikutuksen teki weljesten puhe Josefiin; hän kääntyi poispäin ja itki. Ilo oli liikuttanut hänen sydämmensä ja pakoittanut häntä kyyneleisin, ilo siitä, että weljissä liikkui katumuksen tunteet pahoista teoistaan ja että he muistiwat weljeään Josefia. Kun hän jälleen kääntyi heidän puoleensa, antoi hän ottaa Simeonin heidän joukostaan ja sitoa hänet weljesten nähden. Simeon oli luultawasti ennenmuinoin osoittanut suurempaa röyhkeyttä kuin muut weljet, ja sentähden tahtoi Josef tällä tawoin taiwuttaa hänen mieltään. Senjälkeen antoi korkea herra käskyn huoneensa haltijalle, että hän panisi kunkin miehen säkkiin eloista maksetut rahat ja antaisi heille ewästä matkalle. Ja niin läksiwät miehet kotimatkalle. — Murheellinen oli heidän sydämmensä ja synkkä heidän mielensä. Simeon oli jäänyt wankihuoneeseen; kenties nääntyy hän siellä kurjuuteen. Korkea herra oli pitänyt heitä wakoojina, ja jos eiwät he woisi puhdistaa itseänsä hänen edessänsä, niin joutuwat he kaikki warman perikadon omaksi, sillä wakoojia ei säälitä wieraassa maassa! Ja mitä wanha isä oli sanowa? Oliko hän päästäwä Benjaminin Egyptiin? Tänkaltaiset ajatukset murehuttiwat heidän mielensä. Ja kun yksi weljeksistä tiellä awasi säkkinsä, löysi hän siellä rahakääröns. Silloin he hämmästyiwät kaikki, sanoen: „*miksi on Jumala meille näin tehnyt?* He ajatteliwat: pitääkö meidän nyt wielä joutua warkaiksi korkean herran edessä?

Kun he sitten tuliwat kotiin isänsä luo, kertoiwat he hänelle kaikki, mitä oli tapahtunut. Isän hämmästys ja suru oli suuri; hän oli näitten poikiensa tähden niin paljon kärsinyt, että hän nytkin wastoinkäymisistä Egyptissä odotti pahinta. Kun sitten weljet tyhjensiwät säkkinsä ja tapasiwat kukin rahansa säkkinsä suussa, oli tämä heille sekä isälle uutta hämmästyksen aihetta, ja isä puhkesi suruissaan sanomaan: „*te olette saattaneet minut lapsittomaksi: Josef ei ole eläwissä, eikä*

Simeon, ja Benjaminin tahdotte wiedä pois; nämä kaikki tulewat minun päälleni!" Jaakob, koeteltu isä, on surusta aiwan masennettu. Ruben koettaa raa'alla tawalla häntä lohduttaa, tarjoten molemmat poikansa tapettawiksi, ellei hän toisi Benjaminia takaisin Egyptistä; mutta isä ei huoli tästä lohdutuksesta, waan päättää: „ei minun poikani saa mennä alas teidän kanssanne", ja lisää siihen murheissaan: „te saatatte minun harmaat karwani murheella hautaan." — Nyt oli weljeksillä tilaisuus nähdä ja tuntea, mihin heidän rikoksensa oliwat heidät ja heidän isänsä saattaneet.

---

21. Josefin weljein toinen matka Egyptiin.

Gen. 43—45 l.

Kallis aika ahdisti edelleen. Jaakobin lukuisa perhe Kanaanmaalla oli pian loppuun syönyt ne elowarat, mitkä weljet oliwat Egyptistä tuoneet; mitä siis nyt oli tehtäwä? Jaakob käskee poikiansa taas menemään Egyptiin ostamaan eloja. Hätä on kowa pakoittaja. Benjaminin lähettämisestä sinne ei isä puhu mitään. Mutta Juuda muistuttaa silloin, että se mies, ylhäinen ja peljättäwä mies Egyptissä, oli kowasti uhannut heitä tulemasta hänen kaswojensa eteen, ellei nuorin weli olisi heidän kanssansa, ja kieltäytyy menemästä wiljaa ostamaan, jos ei isä päästäisi Benjaminia heidän kanssansa. Nyt sai Jaakob taas taistella Jumalan ja ihmisten kanssa, niinkuin hän ennen muinoin oli taistellut Kanaanmaalle tullessaan. Pitääkö hänen nyt uhrata Benjaminkin, rakkaan poikansa ja wanhuutensa ilo? Wai pitääkö hänen antaa perheensä nälkään näänntyä? Tästäkin taistelusta selwiää Jaakob niinkuin oikea Israel. Masentuneena mieleltään syyttää hän ensin poikiansa siitä, että he oliwat tar-

peettomasti ilmoittaneet Egyptin miehelle heidän perhe-olojaan ja niinmuodoin saattaneet isäänsä ja weljiänsä waaraan. Mutta kun pojat puolustawat itseänsä ja Juuda wakaasti kehoittaa häntä lähettämään Benjaminin mukaan, jott'ei koko perhe nälkään kuolisi, ja wakuuttaa takaawansa hänen takaisin tulonsa, sanoen: „jollen tuo häntä takaisin sinulle, totta olen wikapää sinun edessäsi kaikkena elin-aikanani", niin taipuu Jaakob luopumaan rakkaasta Benjaministaan. Mutta tämä myöntyminen ei ole mitään harmistuneen antaumista sokean ja ankaran kohtalon alaiseksi, waan Jaakob näki tässä Jumalan tahdon, ja sen alle antautuu hän päättäwäisesti ja nöyrästi. Hän oli jo monta kertaa elämässänsä kokenut, että itsensä jättäminen Herran käsiin, olkoon sitten myötä- tai wastoinkäymisessä, on turwallisinta. Kun Jaakob nyt oli tämän päättänyt, antaa hän asiansa täydellisesti Herran haltuun, eikä hänen huuliltansa kuulu enään mitään nurkumista. Tämä oli juuri hänen woittonsa. **Tapahtukoon Herran tahto!** Jaakob alkaa sentähden puhettaan pojilleen: „jos kumminkin niin pitää oleman" (nim. että minun täytyy lähettää Benjamin Egyptiin), „tehkää siis näin", ja neuwoo poikiansa wiemään lahjoja mukanaan maan parhaimmista hedelmistä ja ottamaan myöskin ne rahat myötänsä, jotka säkeistänsä oliwat löytäneet. Lahjaksi piti heidän wiedä balsamia, hunajaa (wiinirypäleistä keitettyä mehua), ruokahöysteitä, hajupihkaa, dadeleita ja manteleita. Niinmuodoin warustaa Jaakob poikiansa menemään matkalle ja lausuu lopuksi siunauksen heille: „Jumala kaikkiwaltias suokoon teidän saada laupeuden sen miehen edessä", ja lisää wielä: „mutta minä, niinkuin olen lapsittomaksi joutunut, olen lapsitonna." — Israel antautuu tässä täydellisesti Jumalan koettelewan käden alle; hän tahtoo nöyrä olla ja kuuliainen, waikka häneltä rakkaat lapsensakin otettaisiin pois.

Weljekset lähtewät siis toisen kerran taas Egyptiin; 20 wuotias nuorukainen Benjamin on heidän kanssansa, ja lahjoja

on heillä mukana ankaran herran lepyttämiseksi. He tulewat Josefin eteen taas, arwatenkin pelon-alaisella mielellä. Kun Josef huomaa weljensä tulleeksi ja Benjaminin heidän kanssaan, antaa hän erityisiä käskyjä palwelijoilleen, miehet wiedään Josefin omiin huoneisin; siellä aikoo herra itse aterioida heidän kanssaan. Mutta weljekset rupeawat nyt pelkäämään, että he täällä erityisessä huoneessa wangittaisiin niinkuin warkaat niitten rahain tähden, jotka he wiime matkalla oliwat löytäneet säkeistänsä; he kiiruhtawat sentähden puhuttelemaan ja rukoilemaan huoneenhaltijata, selittäen hänelle, että he nyt myöskin toiwat ne rahat takaisin, jotka heille käsittämättömällä tawalla oliwat wiime matkalla tulleet heidän säkkeihinsä. Huoneenhaltija lohduttaa heitä: „olkaat hywässä turwassa", sanoo rahat jo saaneensa, ja tuopi Simeoninkin aiwan wapaana heidän luoksensa. Sitten hän wielä antaa wettä pestä heidän jalkojansa ja toimittaa ruokaa heidän aaseillensa. Ja wielä saawat he kuulla, että heidän piti aterioitseman korkean herran talossa. Mikä ihmeellinen muutos! Weljeksistä oli tämä aiwan käsittämätöntä. Pelon-alaisina odottiwat he pahinta, ja nyt osoitetaan heille tänkaltaista ystäwällistä kohtelua! Myöskin nämä seikat waikuttiwat suuresti heidän mieleensä, sillä he näkiwät selwästi, että Herra johti heidän asiatansa.

Weljekset odottawat Josefin tuloa ja walmistawat lahjansa. Kun hän sitten tulee, antawat he lahjansa ja lankeawat hänen eteensä. Toisen kerran siis Josef näkee unensa toteutuwan; yksitoista weljeä owat tässä maahan langenneina hänen edessänsä. Mutta Josef kohtelee heitä ystäwällisesti, ja hänen palawa sydämmensä ei woi olla osoittaimatta puheessa. Hän muistaa ensiksi isäänsä ja kysyy: „onko isä wanhuksenne terweenä"; ja kun hän huomaa Benjaminin, sanoo hän: „onko tämä nuorin weljenne?" ja lisää odottamatta wastausta: „Jumala olkoon sinulle, poikani, armollinen." Muistellessaan isäänsä ja nähdessään armasta Benjaminia, Josefin sydämmen tunteet heltywät ja sywästi liikutettuna

täytyy hänen lähteä sivuhuoneesen voidakseen salata kyyneliään; ei 20 vuotinen poissa olo, eikä Egyptin kunnia ja rikkaus ollut voinut hänen kirkasta rakkauttaan himmentää.

Kun Josef tyyntyneenä tuli takaisin, käski hän palvelijansa tuomaan ruokaa. Itse asettui hän aterioimaan erikseen, niinkuin hänen korkea säätynsä ja arvonsa vaati, mutta myöskin Egyptiläisille, jotka hänen kanssansa aterioitsivat, pantiin erikseen ruokaa, sillä Egyptiläisen ei sopinut aterioida Hebrealaisten kanssa. Veljekset istutettiin, heidän ihmekseen, järjestyksessä iän mukaan, ja heille kannettiin yltäkyllin ruokaa Josefin pöydältä, mutta Benjaminille annettiin viisi kertaa enemmän kuin muille. „Ja he söivät ja juopuivat hänen kanssaan", s. o. he söivät ja joivat kylläksensä asti.

Herttaista on ajatella tätä Josefin aterioimista veljiensä kanssa. Hänen sydämmensä iloitsi suuresti hiljaisuudessa, kun hän näki kaikki veljensä edessään nauttien hänen vierasvaraisuuttaan, — ja nämä veljet olivat kuitenkin samat, jotka kerran aikoivat hänet tappaa. Hän oli heille kaikki anteeksi-antanut ja iloitsi siitä, että saisi heidät takaisin omina hyvinä veljinään. Mutta arvatenkin hänen silmänsä heitä kuitenkin tarkasti, osoittaisivatko he kateellisuutta Benjaminia kohtaan, kun tätä nyt pidettiin niin suuressa kunniassa; kateellisuushan Josefia kohtaan oli ennen muinoin ollut alkuna heidän vihaansa ja törkeään käytökseensä.

Veljesten pelko oli kadonnut, ja he pitivät varmaan tämän Egyptin korkean ja ihmeellisellä viisaudella varustetun miehen suosion osoituksena siitä, että Herra oli heille anteeksi-antanut ja oli heidän kanssaan. Aamulla päästettiin he täysine jyväsäkkinensä menemään, ja ilomielin lähtivät he matkalle kotiapäin. Mutta vielä oli heillä yksi koetus kestettävänä, ennenkuin todellinen ilo ja rauha heille annettiin. Sen oli Josef tarkkana ihmistuntijana heille valmistanut. Kun olivat ennättäneet vähäsen matkaa kaupungista, saavuttaa heidät Josefin huoneenhaltija ja sanoo heille: „miksi olette maksaneet hy-

wän pahalla? Eikö teillä ole se, josta minun herrani juo? — — Te olette pahoin tehneet.“ Nytpä weljet hämmästywät. He sanowat mahdottomaksi, että olisiwat warastaneet herran huoneesta jotain, he, jotka oliwat tuoneet Kanaanmaalta säkeistänsä löydetyt rahatkin takaisin, ja wakuuttawat: „jonka tykönä sinun palwelijoistasi se löydetään, hän kuolkoon; niin tahdomme me myös jäädä herrallesi orjiksi.“ Huoneenhaltija ei tähän ehtoon kuitenkaan aiwan suostu, waan sanoo: „jonka tykönä se löydetään, hän olkoon minun orjani; mutta te olette wapaat.“ Säkit laskettiin kiireesti maahan ja tutkittiin kaikki, wanhimman säkistä alkaen, ja hopeamalja löydettiin — Benjaminin säkistä. Mitä nyt ajatella, mitä tehdä? Tässä on koetuksen pääkohta. Weljeksillä oli täysi wapaus palata kotiansa; syyllinen Benjamin jäisi yksin Egyptiin kärsimään ansaitun rangaistuksen. Woisiwathan he nyt helposti puhdistaa itsensä isän edessä syyttömiksi Benjaminin kohtaloon; eihän heidän syyttömien tarwinnut kärsiä hänen edestään. Jos heidän mielensä olisi ollut samanlainen kuin ennen, jolloin he eiwät wälittäneet isänsä surusta eikä weljensä kohtalosta, niin olisiwat he warmaan lähteneet kotimatkalle, jättäen Benjaminin Egyptin miehen käsiin. Mutta nyt? He repäisewät waatteensa — se on itämailla suuren surun ja kauhun osoitusta — ja palajawat kaupunkiin. He ottawat siis osaa Benjaminin kohtaloon, he tahtowat rukoilla korkeata herraa hänen edestään, he tahtowat kärsiä Benjaminin kanssa. Onhan heidän mielensä siis muuttunut, onhan heissä rakkautta ja oikeudentuntoa!

Weljekset ilmestywät taas Josefin eteen, joka oli wielä huoneessansa, ja Juuda käy etupäässä walmiina puhumaan weljein puolesta. He lankeawat kaikki maahan Josefin eteen. Josef nuhtelee heitä nyt, sanoen: „minkä työn te olette tehneet?“ Tällä sanalla tahtoo hän koetella heidän omaatuntoansa, owatko weljet walmiit tunnustamaan rikoksensa; ja hän huomauttaa heille wielä, kuinka heidän olisi pitänyt tietää,

että semmoinen mies kuin hän kyllä arwaa asian oikean laidan. Juuda wastaa weljien puolesta ja ilmoittaa, ettei heillä ole mitään, jolla woisiwat itseänsä puolustaa, ja lisää: **Jumala on hawainnut palwelijasi wäärynyden; katso, me olemme herramme orjat.** — Nämä Juudan sanat todistawat suurta nöyryyttä ja alttiiksi-antauwaisuutta Benjaminin edestä. Hän käsittää näitten wastoinkäymisten olewan Jumalan oikeutettua rangaistusta heidän entisten pahojen tekojensa tähden, ja sentähden ei hän woi eikä tahdo itseänsä puolustaa, waan on walmis weljiensä kanssa kärsimään rangaistuksen. Mikä ilo Josefille, kun hän kuulee tämän Juudan nöyrän ja jalon puheen!

Mutta Josef pidättää wielä itseänsä; hän ei hywäksy Juudan tarjoumusta, waan päättää näin: „se mies, jolta malja löydetty on, olkoon minun orjani, mutta menkäät te rauhassa isänne tykö.“ Nyt Juuda astuu lähemmäksi Josefia ja puhuu sydäntä liikuttawia sanoja; hän kertoo alusta pitäen, kuinka Josef oli waatinut Benjaminia tulemaan Egyptiin, ja kuinka suuren surun tämä Benjaminin lähtö oli saattanut wanhalle isälle. Jos he nyt eiwät toisi nuorukaista kotiin mukanansa, niin he saattaisiwat isän harmaat karwat murheella hautaan. Wihdoin sanoo Juuda, että hän oli taannut Benjaminin isän edessä, ja pyytää saada jäädä hänen sijaansa orjaksi, kosk'ei hän woinut nähdä sitä surkeutta, johon isä muutoin joutuisi.

Nyt oli weljesten koetuksen mitta täynnä; he oliwat koetuksen hywästi kestäneet. Josef oli nyt walmis awaamaan heille weljellisen sylinsä; sitä hän oli halunnut tehdä jo kauan. Kun Juuda oli puhunut loppuun, woi Josef enään ainoastaan sen werran itseänsä pidättää, että hän käskee huoneesta pois kaikki Egyptiläiset. Kun hän oli jäänyt yksin weljien kanssa, puhkesi hän ääneen itkemään, niin että itkunsa kuului siwuhuoneisiin, ja sanoi weljillensä: „minä olen Josef. Wieläkö isäni elää?“ Muuta hän ei saanut sanotuksi liikutuksensa tähden. Hänen ensimmäinen ajatuksensa oli hänen wanha isänsä.

Mutta weljet seisowat hämmästyneinä, eiwätkä woi puhua sanaakaan. Egyptin korkea herra olisi heidän weljensä Josef, jonka oliwat orjaksi myöneet, ja nyt oli hänellä walta kostaa heille! — nämä ajatukset walloittiwat weljekset, niin etteiwät woineet wastata mitään. Silloin Josef pyytää heitä astumaan häntä lähemmäksi ja lohduttaa heitä, selittäen heille, ettei heidän pidä ajatella hänen olewan wihoissa heihin siitä, että he oliwat hänet Egyptiin myöneet. Useampia kertoja hän wakuuttaa heille, että Jumala oli hänet lähettänyt Egyptiin heidän elatuksensa ja pelastamisensa tähden. Hän kehoittaa heitä rientämään isän luokse ilmoittamaan hänelle sanoman Josefista ja pyytämään häntä wiipymättä tulemaan Egyptiin. Josef lopettaa sanansa: „rientäkäät siis ja tuokaat isäni tänne.“ Puhuttuansa näin weljilleen, halajaa Josef Benjaminia kaulasta, antaa kaikille weljilleen suuta ja itkee heidän kanssansa. Weljetkin nyt tointuwat ja puhuwat Josefin kanssa.

Anteeksi-antauwaisuutta ja erinomaista rakkautta osoittaa siis Josef weljiänsä kohtaan. Hän oli oppinut, mitä pyhä apost. Paawali meille sanoo (Room. 12, 19): **Älkäät itse kostako, minun rakkaani, waan antakaat Jumalan wihan sijaa saada.** Josefin sydämessä asui rakkaus, ja se oli syntynyt ja sai rawintonsa jumalanpelwosta. — Herra, johdata meitäkin siihen, että aina pelkäisimme sinun nimeäsi, ja sytytä meissä rakkaus!

Kun sanoma tuli Faraolle, kuninkaalle, siitä, että Josefin weljet oliwat tulleet, oli se hänen ja hänen palwelijainsa mieleen. Hän pyysi Josefia sanomaan weljillensä, että he toisiwat isänsä ja perheensä Kanaanmaalta ja siirtyisiwät asumaan Egyptiin, jossa kaikki maan hywyys heille tarjotaan; wielä käski hän Josefia antamaan heille waunuja Egyptistä, joissa emännät ja lapset saisiwat matkustaa. Josef teki, niinkuin Farao oli käskenyt; weljillensä antoi hän wielä ewästä matkalle, muutinwaatteet s. o. yksi waatepuku kullenkin, ja Benjaminille 300 hopea-

penninkiä (s. o. Egyptissä käypiä mynttäämättömiä hopearahoja) ja wiidet muutinwaatteet. Isällensä lähetti hän 20 asiaa sälytettynä ruokawaroilla ja muulla Egyptin hywyydellä. Niin lähtiwät weljet matkalle. Josef wielä heidän lähtiessään waroitti heitä: **„älkäät riidelkö tiellä.“** — Hänhän itse oli osoittanut erinomaista rakkautta, ja rakkaus yksin woi turhan riidan poistaa. Weljekset warmaan nyt pitiwät hänen waroituksensa muistissa. Muistakaamme mekin Josefin waroitusta, koska elämän matkaa waellamme yhdessä taiwaallista Kanaanmaata kohden.

Alakuloisina ja pelon-alaisina oliwat weljet isänsä luota Egyptiin lähteneet; iloisina he nyt takaisin palajawat. **Wielä Josef elää, ja on koko Egyptinmaan herra,** näin kuuluu se ilosanoma, jonka he kotiin tullessaan isällensä tuowat. Mutta Israel ei uskonut heitä; hän oli suruja ja murheita niin paljon kokenut, ettei woinut niin suurta iloa toiwoakaan. Mutta kun weljet puhuwat hänelle kaikki asiat ja näyttäwät lahjat ja waunut, jotka oliwat mukanansa tuoneet, silloin ei hän enään woi olla uskomatta. „Hänen henkensä wirkosi“; iloinen toiwo heräsi hänen sydämessään, ja täynnä kiitollisuutta Herraa kohtaan huudahti hän: „*nyt on minulla kyllä, että poikani Josef wielä elää; minä menen häntä katsomaan ennenkuin kuolen.*“ Israel ei iloitse suurista lahjoista ja tawaroista; hän iloitsee siitä, että hänen poikansa elää, ja hänen ainoa ajatuksensa on nyt tämä hänen rakas Josefinsa.

---

22. Jaakob siirtyy perheinensä Egyptiin ja siunaa poikiansa.

Gen. 46 l. — 49, 28.

Jaakob walmisti siis itsensä kaikkine omaisinensa lähtemään Egyptiin. Warsinaista käskyä Jumalalta ei hän ollut

saanut, ja sentähden siirtyminen Kanaanmaalta epäilytti ja peloitti häntä. Tosin oli Abrahamille ilmoitettu hänen jälkeistensä muukalaisuudesta wieraalla maalla (15, 13), ja Josefin sanat (45, 5) oliwat myös antaneet Jaakobille wiittausta Herran tahdosta, mutta suuret lupaukset oliwat kuitenkin kiinnitetyt Kanaanmaahan, ja niitten omistamisesta Jaakob ei tahtonut luopua. Kaikki pelko poistui kuitenkin, kun Jaakob oli tullut Bersabaan, samaan paikkaan, jossa Abraham ja Isaak oliwat olleet, ja uhrasi siellä. Jumala puhui siellä Israelille yöllä näyssä, lohduttaen ja wakuuttaen häntä: **Älä pelkää mennä Egyptiin, sillä minä teen sinun siellä suureksi kansaksi. Minä menen Egyptiin sinun kanssasi, ja minä jälleen sinut sieltä johdatan.**

Se oli siis Jumalan tahto, että Jaakobin jälkeisten, Israelilaisten, piti Egyptissä kaswaman suureksi kansaksi. Kanaanmaalla ei ollut heillä sitä erikois-asemaa, jota he tarwitsiwat säilyttääksensä uskonsa yhteen Jumalaan ja hänen lupauksensa puhtaana; siellä olisiwat he pian hajonneet ja sekoittuneet ympärillä asuwaisiin pakanakansoihin. Paimentolais-kansana eiwät he olisi Kanaanmaalla woineet waltiota perustaa; sentähden piti heidän Egyptissä tottua maanwiljelykseen. Herralla oli oma tarkoituksensa, kun hän antoi Israelin kansan kehittyä Egyptissä. Siellä saiwat he asua erillänsä Egyptiläisistä hedelmällisessä maakunnassa Niili-wirran itäpuolella. Egyptissä wallitsi ankara säätyerotus eli n. s. kastilaitos, joka teki Israelilaisille aiwan mahdottomaksi sekoittua Egyptiläisiin; sitä paitsi ylönkatsoiwat Egyptiläiset paimentolaisia. Näinmuodoin tuli Israelilaisille mahdolliseksi Egyptissä säilyttää uskonsa, esi-isäinsä lupaukset ja kansallisuutensa.

Koko Jaakobin huone, Israelin lasten joukko, joka nyt siirtyi Egyptiin, oli, paitsi Jaakobin poikain emäntiä, 70 sielua; tähän on myös luettu Josef ja hänen kaksi poikaansa. Paitsi mainituita Josefin poikia, luettiin tähän warmaan semmoisiakin Jaakobin poikain poikia, jotka wasta Egyptissä syntyiwät. Niin on Raamatussa lueteltu 10 Benjaminin poikaa, joista warmaankin suurin osa syntyi Egyptissä. Pyhä kertomus katsoo asian niin, että nämä jälkeiset waelsiwat isäinsä kanssa eli isissänsä, aiwan niinkuin Jaakobille annettiin lupaus, että

hän johdatetaan jälleen ulos Egyptistä (46, 4), waikka täsfä tarkoitetaan hänen jälkeisiänsä. Raamatussa luetellaan meille täsfä nähtäwästi etupäässä ne Jaakobin poikain lapsista, jotka tuliwat eri sukujen kanta-isiksi.

Juuda lähetettiin edeltäpäin osoittamaan tietä Gosenin maahan; ja kun Jaakob joukkoinensa lähestyi Egyptiä, tuli Josef hänelle wastaan. Sydämmellinen ja waltaawa oli wanhan isän ilo tawatessaan kauan kaiwattua poikaansa. He itkiwät hetken aikaa toistensa sylissä. Ja Israel lausuu: **„nyt kuolen mielelläni, että näin sinun kaswosi, ja ettäs wielä elät."** Isän ilossa on jotain taiwaallista; kun hän sulki Josefin syliinsä, oli warmaan Jumalan ääretön armo ja rakkaus kirkkaana hänen henkensä silmäin edessä. Hänen sanansa muistuttawat Simeonin sanoja temppelissä (Luuk. 2, 29).

Josef johdatti omaisensa Gosenin maahan ja otti sitten, Egyptiläisten tawan jälkeen, wiisi weljistään mukaansa ja meni Faraon puheille. Jo edeltäpäin oli hän weljiään neuwonut, että heidän piti kuninkaan kysymykseen, mikä heidän wirkansa eli elinkeinonsa oli, suoraan ja peittelemättä wastata, että oliwat paimenia. Sitä warmemmin saisiwat he silloin Gosenin, Egyptinmaan erikois-osan ja rajamaan, asuinsijakseen, joka olikin sangen edullinen karjalaitumiksi. Egyptiläiset ylönkatsoiwat, niinkuin jo on mainittu, paimentolaisia, ja tämmöisinä ylönkatsottuina Israelilaiset juuri woiwat, eläen erillään Gosenin maassa, säilyttää sen erikois-asemansa, joka heille, Jumalan wiisaan kaswatuksen mukaan, oli tarpeellinen. Weljet wastasiwatkin Faraolle, niinkuin Josef oli neuwonut, ja pyysiwät saada asua Gosenin maassa. Farao suostui siihen ja käski Josefin Israelilaisten joukosta asettamaan muutamia kelwollisia miehiä kuninkaan karjaa hoitamaan. Sitten toi Josef isänsäkin Faraon eteen, ja Farao kysyi suosiollisesti Jaakobin ikää, johon Jaakob wastasi hänen „waelluksensa" eli „muukalaisuutensa" ajan olewan 130 wuotta ja lisäsi: **wähä ja paha on minun elämäni aika, eikä ulotu minun isäini waellusaikaan.** — Kuinka nöyrä ja

kuinka opettawainen on tämä kokeneen patriarkan sana! Waeltaja hän on, matkamies; lyhyt, waiwaloinen ja erhetyksiä täynnä on matka. Mutta onhan matkamiehellä päämaali tiettynä. **Herran kansalle on yksi lepo wielä tarjona** (Hebr. 4, 9). — Ja Jaakob siunasi Faraota. Hän osoittaa itsensä tässä todellakin siksi esi-isäksi, jonka kautta ja jonka jälkeisistä siunaus oli tulewa kaikille kansoille.

Josef toimitti nyt isälleen ja weljilleen asuntopaikkoja Gosenin maassa eli „Ramesesen maassa". *) Mutta suuri nälänhätä rasitti maata edelleen. Josef oli myönyt wiljaa rahan edestä ja koonnut suuret aarteet Faraon aarreaittaan; sittemmin antoi hän wiljaa karjaa ja maata wastaan, niin että wihdoin koko Egyptinmaa joutui kuninkaan omaisuudeksi, paitsi pappien omistusmaita, joita heidän ei tarwinnut myödä, koska heille oli säädetty määrä-osat ruoka-aineita. Egyptiläiset oliwat hädässään tarjonneet itsensäkin kuninkaan orjiksi, kunhan waan saisiwat elatusta. Mutta siihen tarjoumukseen Josef ei suostunut. Hän ainoastaan osti heidän maansa, siirsi heitä mahdollisia lewottomuuksia estääkseen yhdestä maakunnasta toiseen ja antoi heille maata arennille sillä ehdolla, että he maksoiwat Faraolle wiidennen osan tulosta. Tämä maksu ei suuri ollut, kun Egypti oli niin hedelmällinen maa, että saatiin joskus sadanneskin jywä.

Nämä Josefin toimet oliwat sangen wiisaat ja hyödylliset maalle. Paitsi sitä, että Egyptin ja naapurimaitten kansat oliwat säilyneet nääntymästä nälkään, oli hän suuresti kartuttanut waltion aarreaittaa ja järjestänyt maanwerot säännöllisiksi ja wakawiksi. Täten tuli hallitus tilaisuuteen yli koko maan toimittamaan yleishyödyllisiä töitä, erittäin kanawoittamis-töitä, jotka oliwat niin tarpeelliset Niilin tulwan johdattamisen ja tasanjakamisen tähden kaikkiin maan-osiin. Kansan waraUisuus tämän kautta tietysti eneni, ja Josefin toimen kautta niinmuodoin kohosi Egypti kukoistawaksi maaksi sekä waltiollisessa suhteessa että kansan talouteen katsoen. Syystä sentähden Farao antoi Josefille

---

*) Niin kutsuttu Rameses eli Ramses nimisestä kaupungista, joka luultawasti oli Ramses nimisen kuuluisan kuninkaan rakentama.

nimen Zophnat Phanech s. o. maailman pelastaja. Myöhemmät hallitsijat tekiwät sittemmin itsewaltaisuudellaan ja alamaistensa raskauttamisella tyhjäksi Josefin hywät toimet ja saattoiwat Egyptin kansan kowan sorron alaiseksi.

Seitsemäntoista wuotta eli Israel wielä Egyptissä ja sai nähdä, kuinka hänen jälkeisensä alkoiwat suuresti lisääntyä. Tämä oli hänelle todistuksena, että Herran lupaukset toteutuwat. Mutta wanhan patriarkan päiwät kallistuwat loppuunsa. Hän oli jo rakasta, kauan kaihottua Josefiaan syleillessään lausunut: „nyt kuolen mielelläni", ja poislähdön ajatukset oliwat hänen mielessään kaiken aikaa Egyptissä. Hän oli niinkuin wäsynyt matkamies, joka pyrkii lewolle; mutta hänen hengellinen silmänsä katselee eteenpäin tulewiin aikoihin. Herran lupaukset Kanaanmaan omistamisesta ja Israelin kansan merkitys siunauksen tuottajana muille kansoille oli wanhalle patriarkalle selwänä. Sentähden hän ei tahdo muualla lewätä wiimeistä lepoaan kuin Kanaanmaan powessa; sentähden hän ennen kuolemataan kokoo poikansa ja julistaa heille siunauksessaan asioita, jotka koskewat kaukaista tulewaisuutta.

Kun Jaakob niinmuodoin tunsi loppunsa lähenewän, kutsui hän poikansa Josefin luoksensa ja pyysi Josefia, ettei hän hautaisi häntä Egyptiin, waan weisi hänen ruumiinsa lepäämään isien hautaan. Ja hän waati Josefia wannotulla walalla wahwistamaan annetun lupauksensa noudattamaan isän tahtoa. Niin tärkeänä piti Jaakob asiata; niin warma oli hän Kanaanmaan omistuksesta. Tämä osoitti hänen uskoansa, niinkuin Hebr. 11, 21. sanoo: Jaakob „kallisti itsensä päänalaiselle"; hän kumartui rukouksessa, jossa sekä nöyrä kiitos että toiwo oli aineena.

Äsken mainitussa kohdassa Hebr. epist:ssa kuuluu tämä paikka Septuaginta käännöksen mukaan: „ja nojasi sauwansa pään päälle"; ajatus on tässä sama.

Kun Josef taas toisen kerran sai kuulla, että isä oli sairaana, otti hän poikansa Manassen ja Efraimin mukaansa ja kiirehti isän wuoteen luo. Wanha Jaakob kokoaa nyt woimansa ja hänen henkensä katselee selkeästi läpi aikojen. Hän

puhuu ensin Josefille ja muistuttaa, kuinka Herra oli hänelle Kanaanmaalla ilmestynyt ja antanut kalliit lupaukset hänen jälkeistensä waralle. Sitten asettaa Jaakob Josefin kaksi poikaa, jotka oliwat syntyneet ennen Israelin tuloa Egyptiin, omien poikiensa arwoisiksi, joten he, Manasse ja Efraim, niinmuodoin tulewat Israelin sukukuntain kanta-isien joukkoon. Nyt siirtywät Jaakobin ajatukset Raheliin, Josefin äitiin, joka Efratassa (Betlehemissä) oli haudattu. Sitten Jaakob waatii myös Josefin pojat eteensä siunataksensa heitä.*) Hän sulkee Manassen ja Efraimin syliinsä, ja Josefille sanoo hän: „en minä ajatellut nähdä sinun kaswojasi, ja katso, Jumala on suonut minun nähdä sinun siemeneskin." Kun Josef sitten asettaa wanhemman poikansa isän oikean käden kohdalle ja nuoremman wasemman kohdalle, laskee Jaakob oikean kätensä kuitenkin Efraimin pään päälle ja toisen kätensä ristiin Manassen pään päälle, eikä huoli Josefin huomautuksesta, että Manasse oli wanhin. Jaakob tahtoo antaa oikean käden siunauksen Efraimille, sillä „hän tulee suuremmaksi" weljeänsä. Merkilliset owat wanhan patriarkan sanat, kun hän näin alkaa: **„Jumala, jonka kaswoin edessä minun isäni owat waeltaneet, Jumala, joka minun on kainnut kaiken elin-aikani tähän päiwään asti"**, ja joka on se enkeli, joka on **„pelastanut minun kaikesta pahasta,** siunatkoon näitä nuorukaisia, että he nimitettäisiin minun ja isäini Abrahamin ja Isaakin nimellä" j. n. e. = Tälkaltaiset owat uskowaisen ihmisen sanat hänen elämänsä lopulla! Jospa mekin elämämme lopulla niin saattaisimme sanoa kuin wanha Israel; jospa Herra antaisi meillekin uskowaisen nimen, niinkuin patriarkka siunauksessaan toiwottaa Josefin pojille! Silloin olisimme hywän kilwoituksen kilwoitelleet. Kuinka paljon kristityitä sentään

---

*) Minkätähden partiarkka antaa näille Josefin pojille semmoisen arwon, että siirtää heidät esikoisen Rubenin sijaan (katso 49, 4 ja 1 Aik. 5, 1.), joka oli esikois-oikeuttaan saastuttanut, selittää se seikka, että Josef oli ollut Israelin huoneen pelastajana.

löytyy, jotka eiwät waella Herran kaswojen edessä, ja joitten nimeä Herra ei woi kirjassaan säilyttää!

Wihdoin lahjoittaa Jaakob Josefille sen maan-osan Kanaanmaalla, jonka hän oli „miekallansa ja joutsellansa Amorealaisten käsistä ottanut." Se oli sama paikka, jonka Jaakob oli 100 rahasta ostanut Sikemiläisiltä (33, 19; wert. Joh. 4, 5). Profetan tawalla näkee Jaakob tässä, kuinka Israelilaiset Kanaanmaata walloittaessaan myöskin riistäwät mainitun paikan Amorealaisten käsistä ja kuwaa tässä itseänsä kansan sijassa.

Ja nyt kokoaa Israel kaikki poikansa ympärilleen, antaen heille siunauksensa ja wiimeiset käskynsä, ja ilmoittaen heille tosi tuudessa, pyhän näkijän tawalla, kunkin heidän jälkeistensä tehtäwän ja merkityksen. Tämä Jaakobin siunaus koskee niinmuodoin kaikkia 12 sukukuntaa, **koko Israelin kansaa.** Hänen lausutut ennustuksensa hakewat toteutumisensa Kanaanmaan walloittamisessa Josuan kautta. Mutta wielä kauemmaksi näkee hänen profetallinen silmänsä; se kuwaa Israelin suurinta kuninkuuden aikana ja wiittaa siihen aikaan, jolloin Jumalan waltakunnan täydellisyys tulee, jolloin rauhan ruhtinas ja sankari hallitsee iankaikkisena woittajana. Näitten sanain kautta oli Israelin kansa oppiwa pitämään Kanaanmaata **luwattuna isänmaanaan,** mutta myöskin oppiwa **kääntämään silmänsä tulewaista** wielä korkeampaa autuutta **kohden.** Jaakob näkee kansan tulewat taistelut edessänsä. Hän tuntee myös poikansa luonteet, ja tämä on hänen ennustuksensa luonnollisena pohjana. Jumalan henki waikuttaa hänessä ja walaisee häntä, niin että hän tälle luonnolliselle pohjalle woi perustaa selkeät ja warmat ennustuksensa.

Jaakob alkaa wanhimmasta pojastaan, Rubenista, ja puhuu järjestyksessä heille kaikille. **Ruben** ei enään saa ylimmäinen olla, s. o. häneltä otetaan pois esikoisuuden oikeus, koska hän on „huikentelewa niinkuin wesi" ja on isänsä huoneen kunnian häwäissyt ilkityön kautta (35, 22). **Simeon** ja **Lewi,** samanluontoiset weljekset, puhutellaan yhteisesti. Koska he

oliwat yhtyneet ilkitöitä tekemään (Sikemissä, 34 l.), niin on Herra heidät Israelissa hajottawa.

Simeonin sukukunta todellakin sittemmin Kanaanmaassa asui hajallaan; heidän perintö-osanansa oli Juudan sukukunnan maan etelä osasta lohkaistu alue, mutta he asuiwat myös itäänpäin Gedorin korpeen asti ja Seirin-wuorella (1 Aik. 4, 24. 39. 42). Lewillä taas ei ollut ominaista osaa ensinkään.

Juuda, Lean neljäs poika, saa warsinaisen esikoisen siunauksen. Hän on olewa ruhtinas, jota muut weljet saawat kiittää ja kumartaa. Jaakob kuwaa Juudaa nuoreksi jalopeuraksi, joka saaliiltaan palajaa; woitollisesti on hän siis taistelewa wihollistensa kanssa ja on woittojensa perästä rauhallisesti laskeuwa lewolle, niinkuin emäjalopeura. **Ei waltikkaa oteta pois Juudalta,** s. o. tämä hänen woitollinen hallituksensa on kestäwä, **eikä lain-opettajaa.** oik. „hallitsija-sauwaa", tahi niinkuin Luther kääntää, „mestaria", **hänen jaloistansa,** oik. jalkojensa wälistä, **siksi kuin sankari tulee.** Juudan herraus on siis pysywä ainoastaan niin kauan kunnes woimallisempi **sankari** tulee, **„ja hänelle kansat owat alamaiset"**, s. o. hänen waltansa on ulottuwa kaikkien kansojen yli. Nämä merkilliset ennustukset Juudasta toteutuiwat siten, kun Juudan suku korwessa waelluksen aikana oli sijoitettuna lähimpänä pyhää majaa, niinkuin sen suojelijana, sen sisäänkäytäwän eteen (4 Moos. 2, 3), ja kun tämä suku Israelin lasten etupäässä waelsi luwatun maan rajain yli walloittamaan sitä. Juuda sai myös Josuan kuoleman jälkeen käskyn taistella Kananealaisia wastaan ja häwittää heidät (Tuom. 1, 1 ss.). Mutta ennustus ulottuu wieläkin kauemmas tulewaisuuteen. Woittorikkaan ja hengellisesti suuren kuninkaan Dawidin sekä hänen poikansa Salomon loistawan ja rauhallisen hallituksen aikana wasta Juudan kunnia näkyi. Jo Kanaanmaan walloituksen jälkeen oli Juudalla semmoinen rauhan ja ilon aika, jota Jaakob kuwaa näillä sanoilla: „hän sitoo warsansa wiinapuuhun ja aasintammansa warsan wiinapuun oksaan; hän pesee waatteensa wiinassa ja hameensa wiinamarjan weressä. Hänen silmänsä owat punaiset wiinasta

ja hampaansa walkeat rieskasta." Mutta myöskin Dawidin ja erittäin Salomon aikana oli tämmöinen rauhan ja ilon aika. Waan Salomo ei ollut wielä oikea rauhan sankari, sillä Juudan rauhallisuus ja ilo meni menojaan Salomon kanssa; oikea sankari oli **Jesus Kristus**, meidän kallis Wapahtajamme. Israelin toiwona hän tuli woittorikkaana **„Jalopeurana Juudan sukukunnasta“** (Ilm. 5, 5). Hän wasta oli se ennustettu **rauhan ruhtinas**, joka tuottaa sowintoa ja rauhaa kaikille kansoille, ja jonka edessä kaikkein kansain ja sukukuntain pitää polwensa notkistaman (Fil. 2, 10. ja Ilm. 5, 13).

Merkillistä on, kuinka Juudan ja yleensä Israelin kansan itsenäinen hallinto juuri Jesuksen aikana kokonaan häwisi. Makkabealaisten aikaan oliwat Juutalaiset itsenäiset, mutta Wapahtajamme syntymän aikana hallitsi Idumealainen (Edomilainen) Herodes, joka oli waltansa Roomalaisilta saanut, ja Wapahtajamme kuoleman aikana oli jo Judeassa roomalainen maaherra, jolloin Juutalaisten oman korkeimman oikeuden, Sanhedrin'in eli Synedrium'in, walta oli rajoitettu, ja wuonna 70 Kr. j. häwitettiin Jerusalem, jonka jälkeen Juutalaisilla ei koskaan enään ole mitään itsenäistä hallintoa ollut.

Sangen tärkeä on siis tämä wanhan patriarkan siunaus Juudalle; tuhansien wuosien läpi se katsoo ja herättää Israelissa lunastuksen ja lopullisen woiton toiwoa. Se toteutui aika ajoin, mutta saapi täyttämyksensä wasta oikean rauhan ruhtinaan Jesuksen Kristuksen tulossa. Tässä on edessämme taas **Messiaallinen ennustus**, ja se on paljon selwempi kuin entiset senkaltaiset ennustukset. Ennen oli puhuttu **siunauksesta**, joka oli kaikille kansoille tulewa; nyt on puhetta **sankarista**, persoonallisesta olennosta, jolle kansat owat alamaiset.

Sitten seuraawat Lean toiset pojat **Sebulon** ja **Isaskar**, joitten tulewista asuntopaikoista Kanaanmaalla Jaakob mainitsee muutamia sanoja, ja sitten palkkapii'oista syntyneet: **Dan, Gad, Asser** ja **Naftali**, joista kukin saa osalleen muutamia heidän tulewaista merkitystään Kanaanmaalla koskewia sanoja. Danin siunauksen jälestä huudahtaa Jaakob (18 w.): **Herra, minä odotan sinun autuuttasi.** Tällä patriarkka tahtoo sanoa, että

waikka siunaus näin julistetaan Israelin sukukunnille ja heidän kauttansa tulewaksi, niin odottaa hän täydellisen siunauksen Herran omasta toimesta.

Wihdoin tulee Rahelin lasten: Josefin ja Benjamin'in wuoro. Josefia wertaa Jaakob tuoreeksi, lähteen tykönä kaswawaksi hedelmäpuuksi, jonka oksat nousewat yli muurin. Ja „waikka ampujat saattawat hänen mielensä karwaaksi" (wiittaus Josefin edellisiin kohtaloihin), on hänen joutsensa kuitenkin ja käsiwartensa woimallisena pysywä, sillä Israelin paimen ja kallio, kaikkein wäkewin häntä tukee. Monipuolinen on se siunaus olewa, jonka Herra on antawa Josefille, ja Jaakob toiwottaa lopuksi, että ne siunaukset olkoot woimallisemmat kuin mitkä hän, Jaakob, on isiltänsä saanut, ja että ne ulottukoot „hamaan ijäisten kukkulain ihanaisuuteen." Benjamin on olewa raatelewa susi, joka alinomaa saaliinsa saawuttaa; jolla kuwataan Benjaminin suwun sotaista luontoa tulewaisuudessa.

23. Jaakobin ja Josefin kuolema.

1. Moos. 49, 29—50 l.

Wanha Jaakob oli lausunut siunauksen pojillensa. Herran antamien lupausten toteutuminen oli elämän lopulla hänessä ollut warmana asiana, warmempana kuin koskaan ennen, ja kauas tulewaisuuteen oli hänen profetallinen silmänsä katsonut. Nyt lausuu patriarkka wiimeiset sanansa pojilleen: „Minä koontaan kansani tykö", sanoo hän lohdullisesti ja toiworikkaana*), ja käskee heitä hautaamaan häntä „Mamren kohdalla Kanaan-

*) „Kansansa tykö kokoontuminen" ei merkitse yhtymistä haudassa esi-isäin kanssa, waan se sisältää kuolemattomuuden warmuuden ja iankaikkisen elämän toiwon (wertaa 15, 15., jossa puhutaan kokoontumisesta isäin tykö, waikka Abrahamilla ei ollut esi-isiä Makpelan haudassa, ja Hebr. 11, 13).

maalla", Makpelan luolaan, samaan hautaan, johon Abraham, Sara, Isaak, Rebekka ja Lea oliwat haudatut. Jaakob antaa tarkan käskyn tästä, waikka hän jo oli ottanut walan Josefilta samassa asiassa (47, 31); tämä osoittaa, kuinka erittäin kallis asia hänelle oli Kanaanmaan omistaminen ja siihen kiinnitetyt lupaukset. Senjälkeen „pani hän jalkansa kokoon wuoteella ja loppui"; rauhallisesti, niinkuin wäsynyt matkamies, mutta samalla turwallisesti ja hywässä toiwossa nukkuu wiimeinen patriarkka. — Jaakobin loppu oli hurskaan loppu, sillä hän kuoli uskossa ja toiwossa (Hebr. 11, 13).

Surun waltaamana lankesi Josef „isänsä kaswoille" ja itki. Senjälkeen antoi hän egyptiläisten lääkärien balsamoida isänsä ruumiin, niinkuin ylhäisten Egyptiläisten tapa oli; ja Egyptiläisetkin itkiwät wainajata 70 päiwää. Kun tämä suruaika oli kulunut, pyysi Josef Faraon palwelijain kautta, koska ei hän itse woinut surupukunsa tähden ilmestyä kuninkaan eteen, että kuningas sallisi hänen lähteä Kanaanmaalle hautaamaan isäänsä. Farao salli sen, ja Josef walmisti ruumissaaton menemään Kanaanmaalle. Kaikki Israelin lapset ynnä Josefin perhe, paitsi lapsia, läksiwät matkalle. Mutta myöskin Faraon howi- ja wirkamiehet sekä suuri joukko waunuja ja ratsasmiehiä yhtyiwät tähän saattoon. Niinkuin ruhtinasta saatettiin wanhaa patriarkkaa lepokammioonsa. Ruumissaatto kulki Kanaanmaan eteläpuolitse ja läheistyi luwattua maata Jordanin itäpuolelta, samalta puolelta, jolta sittemmin Israelilaiset tuliwat Kanaanmaahan. Täällä pysähtyi saatto „Atadin riihen tykönä", ja 7 päiwää walitettiin wainajata, jonka johdosta maan asukkaat antoiwat paikalle nimen: Egyptiläisten walitus. Egyptiläiset eiwät tätä etemmäksi tulleet; Josef ja kaikki Israelin lapset meniwät yli Jordanin, saattoiwat ruumiin Hebroniin ja laskiwat sen siellä Makpelan hautakammioon. Senjälkeen palasiwat kaikki Egyptiin takaisin.

Tultuansa Egyptiin, pelkäsiwät Josefin weljet, että Josef nyt isän kuoltua heille kostaisi kaikki pahanteot, jotka he muinoin

oliwat hänelle tehneet. He sentähden sekä isä-wainajansa että omassa nimessään antoiwat pyytää Josefilta anteeksi. He tuliwat itsekin ja lankesiwat Josefin eteen, sanoen: „katso, me olemme sinun palwelijasi.“ Mutta Josef itki heidän anteeksi-pyyntönsä johdosta ja rauhoitti heitä, sanoen: „älkäät peljätkö; olenko minä Jumalan sijassa?“ s. o. kuka minä olen kostamaan, koska kosto on Jumalan? Hän lisäsi wielä: „**Te ajattelitte minua wastaan pahaa; mutta Jumala on kääntänyt sen hywäksi, että hän tekisi, niinkuin nyt nähtäwä on, pelastaaksensa paljon kansaa.** Älkäät siis peljätkö; minä rawitsen teitä ja lapsianne.“ — Näin ajatteli Josef; näin hän puhui ja teki. Josefin elämän kuwa loistaa niinkuin kirkas tähti taiwaalla. Jumalanpelwon perustuksella hän nöyryydessä ja siweydessä antaa erinomaisen esimerkin kaikille. Hänen elämänsä on sangen monessa kohden esikuwana Kristukselle. Samoin kuin Josef, sai Kristus omaistensa puolelta kärsiä wihaa ja wainoa, waikka hän Wapahtaja oli, niinkuin Josefkin omaistensa pelastaja; niinkuin Josefin tie käwi orjuuden, wankeuden ja kärsimysten läpi wapauteen ja koroitukseen, samoin Kristus alennuksen tilan, „orjan muodon“ kautta kärsimysten ja kuolontuskan kautta astui kunniaansa; samoin kuin Jumala käänsi Josefin kärsimykset Israelin ja Egyptiläisten pelastukseksi, samoin käänsi Jumala kaiken sen, minkä Kristus sai kärsiä, koko maailman ja Israelin pelastukseksi.

Josef eli ja waikutti wielä kauan aikaa Egyptissä. Hän näki lasten lapsensa kolmanteen polween. Kun hän tunsi loppunsa lähenewän, kutsui hän weljensä ja wakuutti heille uskossa: **Jumala on totisesti etsiwä teitä, ja wie teidän tästä maasta siihen maahan, jonka hän on itse wannonut Abrahamille, Isaakille ja Jaakobille,** sekä wannotti heitä, että he silloin weisiwät hänen luunsa mukanaan Kanaanmaalle (katso myös Hebr. 11, 22). Ja niin nukkui Josef 110 wuoden wanhana. Jaakobin ruumis oli wiety Kanaanmaalle; Josefin ruumis pantiin balsamoittuna arkkuun ja säilytettiin Egyptissä. Tämä ruu-

misarkku oli alinomaa muistuttawa Israelin lapsia pysymään esi-isäin uskossa ja kääntämään toiwonsa luwattuun maahan ja siihen kiinnitettyihin lupauksiin. Waikka wainajana, saarnasi niinmuodoin Josef, lewätessään mykässä ruumisarkussaan, Israelin lapsille heidän orjuutensa aikana esi-isäin uskoa, toiwoa ja tulewata pelastusta kaikesta orjuudesta. Josefin muisto pysyikin wireillä kansassa, sillä, kun wuosisatojen kuluttua Israelilaiset läksiwät ulos Egyptistä, ottiwat he Josefin luut mukaansa, ja tultuansa Kanaanmaalle, hautasiwat ne Sikemiin (Joos. 24, 32).

„Näin päättyy patriarkkain aika ruumisarkkuihin, walituksiin ja ruumissaattoihin, ja silmäys kääntyneenä tulewaisuuteen. Lupauksien aika oli ohitse mennyt; nyt seuraa 400 wuoden mykkä aukko, — siksi kunnes Niilin kaislistosta nostetaan arkkunen ja siinä itkewä lapsukainen. Sitten seuraa lain aikakausi. Se kestää puolitoista wuosituhatta. Sitten syntyy Betlehemissä Poikanen ja hänen kanssaan koittaa otollinen aika, walon ja wirwoituksen päiwä."

B. Mooseksen aika.

24. Mooseksen syntymä ja pako.

Ex. 1 ja 2 l.

Josefin kuoleman jälkeen eliwät Israelin lapset Egyptissä wielä kauan aikaa. Herra oli ilmestyksessä Abrahamille määrännyt tämän „muukalaisena olon“ ajan Egyptissä 400 wuodeksi (katso s. 61). Aiwan selwästi sanoo Raamattu sitten (2 Moos. 12, 40), että he asuiwat siellä 430 wuotta.

Tämän Egyptissä olon ajan pituuden suhteen on syntynyt wähän epäselwyyttä sen johdosta, kun 2 Moos. 6, 16—20 ja 7, 7:ssa löytywästä sukuluettelosta Lewistä Aaronin Egyptiin tulemiseen asti saadaan neljän siinä mainitun polwea iän summa 490 wuodeksi; ja jos siitä summasta luetaan pois se aika, jonka Lewi eli Kanaanmaalla, ja aika, joka kului polwikunnan kolmen ensimmäisen jäsenen pojan syntymisen ja isäin kuoleman wälillä, niin ei siitä jää 430 wuotta. Luultawaa on sentähden, että tässä kohden, niinkuin muutamassa toisessakin Raamatun polwiluettelossa, joku polwi on jätetty pois; tässä on sitä suurempi syy sitä olettaa, koska luetellut polwikunnan 4 jäsentä muistuttawat niitä 4 miespolwea, joista 1 Moos. 15, 16.:ssa ennustetaan.

Tältä 430 wuoden ajalta ei pyhä historia kerro juuri mitään Israelin lapsista. Se waan sanotaan (2 Moos. 1, 7), että he „oliwat hedelmälliset, suuresti eneniwät ja lisääntyiwät, ja sangen woimallisesti wahwistuiwat, niin että maa täytettiin heistä.“ Nämä sanat osoittawat, että Herran lupaukset Abrahamin siemenen suhteen toteutuiwat. Israelin lasten määrä siis oli Egyptissä kaswaa suureksi kansaksi. Waikka uusia lupauksia ei enään Jaakobin kuoleman jälkeen annettu, pysyi kansa kuitenkin esi-isäinsä uskossa yhteen Herraan ja Luojaan sekä säilytti lupausten toteutumisen toiwon puhtaana. Ympärileikkauskin toimitettiin säännöllisesti heidän keskensä (Joos. 5, 5). Tämä kaikki on sitä merkillisempää, kun ajatellaan, että he asuiwat keskellä pakana kansaa ja ettei heillä ollut kirjoitettua Jumalan sanaa, ei määrättyjä jumalanpalweluksen menoja eikä temppeliä. Kukin perheen isä toimitti papin wirkaa ja kukin perheenkoti oli temppe-

linä. Kuitenkin he tunsiwat Herran, isäinsä Jumalan (2 Moos. 4, 31), waikka he tosin joskus lienewät palwelleet epäjumaliakin (Joos. 24, 14). Egyptissä harjoittiwat Israelilaiset elinkeinonaan wielä karjanhoitoa, mutta myöskin maanwiljelystä (5 Moos. 11, 10); niinikään harjoittiwat he teollisuuttakin (esim. 1 Aik. 4, 21—23 ja kertomus todistuksen majan walmistuksesta Sinailla). Aikakirjat mainitsewat meille muutamia seikkoja, jotka osoittawat, että muutamia Israelilaisten siirtokuntia tähän aikaan siirtyi Kanaanmaalle päin (1 Aik. 4, 22; 1Aik. 7, 21. 22; 8, 13).

Wasta 80 wiimeisenä wuonna Egyptissä olon ajalta antaa pyhä Raamattu meille muutamia tietoja Israelin lapsista. He joutuiwat kowan sorron alaisiksi. Uusi kuningas tuli Egyptiin, „joka ei tietänyt mitään Josefista" ja hänen hywistä töistään — olihan siitä jo kulunut niin kauan aikaa —, ja hän pelkäsi, että Israelaisista tulisi Egyptinmaalle waaraa, ja arweli: „jos joku sota nousisi, tohtisiwat he mennä wihamiestemme puolelle ja sotia meitä wastaan." Estääksensä heidän lisääntymistään ja kukistaakseen heidän itsenäisiä pyrintöjään, pakoitti hän heitä orjan-palwelukseen. Hän asetti päämiehiä heidän ylitsensä, jotka waiwasiwat Israelin lapsia „raskaalla sawen ja tiilin työllä ja kaikkinaisella rasituksella kedolla." Israelilaisten täytyi tehdä tiiliä, rakentaa huoneita ja kaiwaa kedolla kanawia (joitten kautta Niilin hedelmälliset tulwawedet johdettiin kauas yli wainioitten). He rakensiwat Faraolle*) warastokaupungit Pithom ja Ramses.

Egyptin rauniot ja muistomerkit, jotka owat täynnä kirjoituksia ja kuwauksia, joita on ahkerien tutkimusten kautta opittu ymmärtämään, sekä tämän johdosta ihmeellisesti selwennyt wanhan Egyptin historia owat todeksi wahwistaneet Raamatun kertomukset pienimpiin seikkoihin saakka. Se Farao, joka Israelilaisia rasitti, oli Ramessu eli Ramses II Miamun, Kreikkalaisten nimittämä Sesostris; hän hallitsi 66 wuotta (w. 1577—1511 e. Kr. [katso Lauth, Aus Egyptens Vorzeit]: jotkut toiset tutkijat määräämät ajan wähän toisin) jakäwi woittorikkaita sotia

*) „Farao" on yleisnimi Egyptin kuninkaille.

Aasian kansoja wastaan. Israelilaiset oliwat sukua Aasian Semiläisille kansoille, ja sentähden pelkäsi Ramses niitten liittywän wihollisiin. Pohjois-Egyptissä, juuri Gosenin maassa, rajalla Aasiaan päin ja nykyisen Suezin kanawan länsipuolella, oli Ramses II:lla suuret warastorakennukset sotaretkiänsä warten; näitten pohjaperustuksia on löydetty raunioista maassa monessa kohden ynnä mainitun kuninkaan, perustajan, nimikirjoituksia. Rakennukset owat olleet tehdyt tiilistä, joihin on sekoitettu olkia. On myös löydetty piirustuksia, joissa selwästi on kuwattu, kuinka orjat tekewät tiilejä ja rakentawat huoneita, kuinka jywiä kaadetaan warastohuoneisiin ja kuinka päällysmiehet sauwoineen työntekijöitä wartioiwat. Pithomi kaupungin rauniot owat myös löydetyt. — Näin kiwetkin raunioissa antawat todistuksensa Raamatun kertomusten totuudesta ja tuottawat Jumalalle kunniata.

Mutta Israelin kansa yhä waan lisääntyi suuresti; ei auttanut kuninkaan keino. Niin woimallinen oli Herran lupaus ja antama siunaus. Silloin antoi Farao käskyn Hebrealaisten s. o. Israelilaisten lasten-ämmille (kätilöimille), että heidän piti äitien synnyttäessä tukehuttaa poikalapset. Mutta lasten-ämmät pelkäsiwät Jumalaa, eiwätkä noudattaneet Faraon käskyä, ja puolustiwat itseänsä sillä, että Israelilaisten äidit synnyttäwät ilman heidän apuansa. Koska lasten-ämmät näin pelkäsiwät enemmän Jumalaa kuin julmaa kuningasta ja sillä osoittiwat uskoansa, niin Jumala „rakensi heille huoneita", s. o. antoi heille siunausta heidän talossaan ja perillisissään. Kun Farao näki, etteiwät hänen aikomuksensa Israelin kansan suhteen onnistuneet, ryhtyi hän yhä wäkiwaltaisempiin keinoihin.*) Hän antoi kansallensa käskyn Israelilaisista, joka julmuudessa hakee wertojansa historiassa: „kaikki poikalapset, jotka syntywät, heittäkäät wirtaan." Nyt oli Israelilaisilla murheen-aika. Kyynelet ja walitukset oliwat melkein jokapäiwäisenä rawintona; sillä kuninkaan käsky pantiin säälimättä toimeen. Kuinka kauan tämmöistä julmuutta tehtiin Israelilaisille, on meille tunte-

*) Kenties ei Ramses II itse tähän julmaan keinoon ruwennut, waan hänen weljensä, joka kotona piti hallitusta sillä aikaa kuin kuningas oli Aasiassa sotaretkillään.

matonta; mutta orjan-työt ja muut rasitukset kestiwät aina lähtöön saakka Egyptistä, siis 80 wuotta äsken kerrotuista tapauksista. Mikä on Israelaisten mieltä wahwistanut kestämään näin suuria ja pitkällisiä waiwoja? mikä on heidän toiwoansa ylläpitänyt? Sen on se Herran sana ja lupaus tehnyt, jonka hän jo oli Abrahamille sanonut (1 Moos. 15, 13. 14). — Tämmöisiä sanoja on Herra antanut meillekin johdattamaan ja walaisemaan meitä pimeinä aikoina.

Mutta juuri kun Farao walmistaa perikatoa Israelilaisille, walmistaa Herra heille pelastuksen; ja juuri sen keinon kautta, jonka Farao käyttää häwittääksensä Israelilaisia, tulee heille pelastaja, joka johdattaa heidät ulos Egyptistä. Niin ihmeellinen on Herran johdanto. „Siihen aikaan syntyi Mooses“, sanoo Ap. t. 7, 20., mainittuaan Israelilaisten ahdistuksesta Egyptissä. Mooseksen wanhemmat oliwat **Amram** ja **Jokebed**, molemmat Lewin suwusta (2 Moos. 6, 20; 4 Moos. 26, 59). Lapsi oli ihana ja „otollinen Jumalalle“ (Ap. t. 7, 20). Tätä lapsen ihanuutta pitiwät wanhemmat merkkinä siitä, että Jumala aikoi jotain hänestä tehdä, ja se ajatus rohkaisi heitä ylenkatsomaan Faraon uhkausta ja yhä huolellisemmin walwomaan lapsensa hengen pelastumista. He salasiwat lapsen kolme kuukautta; mutta kun ei äiti enään woinut säilyttää häntä kotona, pani hän lapsen pi'ittyyn arkkuun ja laski arkun kaislistoon Niilin wirran rannalla. Hän tiesi, että Faraon tytär palwelkjoineen käwi kylpemässä Niilin wirrassa, ja toiwoi siitä lapselleen jotain pelastusta. Lapsen sisar (kenties **Mirjam**) asetettiin silmällä pitämään lasta, kuinka sen käwisi. Tässä Mooseksen wanhemmat osoittiwat uskoansa (Hebr. 11, 23); sillä he odottiwat apua Jumalalta ja tiesiwät, että hän woipi auttaa. Heidän uskonsa ei turha ollutkaan, eikä heidän toiwonsa häpeään joutunut, sillä Faraon tytär*) tuli wirralle kylpemään ja hänen pii-

*) Juutalainen historioitsija Josephus, joka eli Jerusalemin häwityksen aikana, sanoo hänen olleen Ramses II sisaren ja nimeltä Thermuthis.

kansa käyskentelivät virran partaalla. Kun he huomasiwat arkun kaislistossa, tuotiin se rantaan ja awattiin, — ja katso, siinä oli lapsi. Faraon tyttären tuli sääli itkewätä pienokaista; „hän armahti sitä“ ja sanoi: „tämä on Hebrealaisten lapsista“. Hän tiesi siis, mihin kohtaloon tämä lapsi oli tuomittu; mutta hänen sydämmensä oli heltynyt, hän ei woinut jättää lasta kuoleman uhriksi. Kun lapsen sisar nyt, huomattuaan egyptiläisten naisten sääliä, tuli esille ja tarjoutui hankkimaan lapselle hebrealaisen imettäjän, oli tämä terwetullut tarjoumus Faraon tyttärelle. Tyttö meni ja toi imettäjän, — lapsen oman äidin. Ja hänelle sanoi Faraon tytär: „ota tämä lapsi ja imetä se minulle, ja minä annan palkan sinulle.“ Ja niin jäi lapsi oman äitinsä hoitoon. — Näin ihmeellisesti Herra johti, että Mooses oli tilaisuudessa saamaan rawintonsa oman äitinsä rinnasta, ja tämän rawinnon kanssa niin sanoaksemme imi hän itseensä kansansa henkistä woimaa, jumalanpelkoa ja isäinsä kunnioittamista. Tätä ensimmäisinä ikäwuosina Jumalan armon kautta Mooseksen istutettua henkistä woimaa eiwät woineet Egyptin wiisaudet ja epäjumalat häwittää.

Kun lapsi oli kaswanut, toi imettäjä hänet Faraon tyttärelle, joka otti lapsen omaksi pojakseen ja nimitti hänet **Mooseksi** *), sillä hän sanoi: „wedestä olen minä hänen ottanut.“ Mooses kaswatettiin Egyptin kuninkaan howissa ja, niinkuin Stefanus sanoo, „opetettiin kaikessa Egyptiläisten wiisaudessa“ (Ap. t. 7,22). Egyptin monellaiset tietowiisasten opit ja ylhäisen elämän nautinnot oliwat Moosekselle tarjona. Mutta ei woinut pakanallinen korkea wiisaus häntä eksyttää pois isäinsä Jumalan pelwosta eikä nautinnon himo

*) Hebreankielellä kuuluu nimi **Moscheh**, joka woipi merkitä „pelastaja“, mutta myös „ylöswedetty“ (wedestä). Sana on selwästi alkuansa egyptiläinen. Jotkut johtawat sen näin: **mo**, wesi, ja **schi**, ottaa; uudemmat Egyptin muinaisuuden tutkijat sanowat sen tulewan egyptiläisestä sanasta **Mesu**, lapsi, joka sana usein tawataan muistomerkeillä yhdistetyissä nimissä, ja jota kreikkalaiset kirjoittawat **Mosis**.

häntä saastuttaa. Synnin surkeuden näki hän ja oppi sitä kammoamaan; maailman korkeat oppi hän tuntemaan, jotta hänen ei tarwitsisi niitten edessä kerran turhaan peljätä. Mooses yleni Egyptin howin synnyisen menon keskellä jaloksi nuorukaiseksi Herran edessä, samoin kuin Daniel Nebukadnezarin howissa. Herra woi warjella ja wahwistaa omiansa. Epäilemättä oli se tieto, erittäinkin waltiollisissa asioissa, jonka Mooses sai Egyptissä, hänelle sittemmin suureksi hyödyksi. Uskossa Israelin Jumalaan piti Mooses parempana kärsimistä „Jumalan joukon kanssa“ kuin ajallista synnin nautintoa; hän „luki suuremmaksi rikkaudeksi Kristuksen pilkan, kuin Egyptin tawarat; sillä hän katsoi palkan maksua.“ Näin selittää Raamattu Moosekseen mielen (Hebr. 11, 24—26).

Mooses näki kansansa surkean tilan, ja hänen oma ihmeellinen elämäkertansa warmaan saattoi häntä siihen ajatukseen, että hän oli olewa kansansa pelastaja. Hän tahtoi uhrata itsensä kansansa pelastamiseksi; hän tahtoi hyljätä kaikki Egyptin hywyydet, kun hän waan woisi kansansa pelastaa. Tämä luulo ja mieli oli Mooseksessa. Ja tottahan tässä olikin, sillä Jumala oli aikonut hänet Israelin kansan pelastajaksi. Mutta ei Mooses siihen toimeen wielä kelwannut; hän luotti liian paljon omaan itseensä ja omaan woimaansa, niin ettei hän olisi woinut kelwollisesti Jumalan työtä toimittaa. Ja kuinka käwi? Neljänkymmenen wuoden iällä (Ap. t. 7, 23) läksi hän „weljeinsä tykö“, „ja näki heidän orjuutensa.“ Kun hän huomasi, että yksi Egyptiläinen löi israelilaista miestä, syttyi hänen wihansa, ja katseltuaan ympärillensä ja nähtyänsä, ettei yhtään (Egyptiläistä) läsnä ollut, tappoi hän Egyptiläisen ja kätki hänen ruumiinsa santaan. „Mutta hän luuli weljeinsä sen ymmärtäwän, että Jumala hänen kätensä kautta oli heille wapauden antawa; waan eiwät he ymmärtäneet“ (Ap. t. 7, 25). Sillä kun hän toisena päiwänä taas meni ulos, näki hän kaksi Hebrealaista tappelewan keskenänsä. Kun Mooses silloin sanoi wäärintekijälle

jälle: „miksi lyöt lähimmäistäsi", tahtoen tämän sanan kautta herättää kansalais-rakkautta heissä, sai hän wastaukseksi: „kuka sinun on asettanut päämieheksemme ja tuomariksemme? Tahdotko minunkin tappaa, niinkuin tapoit Egyptiläisen?" Israelilaiset eiwät siis ymmärtäneet, että Mooseksen piti heidät pelastaman; he oliwat ilmi-antaneet muille, että Mooses oli Egyptiläisen tappanut. Asia tuli Faraon tiedoksi, ja hän etsi Moosesta tappaaksensa. Silloin täytyi Mooseksen paeta Egyptistä, ja hän tuli Midianinmaalle.

Näin käwi Mooseksen, kun hän omin päin rupesi kansansa pelastajaksi. Hän joutui oman intonsa ja heikkoutensa uhriksi, ja hänen täytyi paeta korpeen oppiaksensa nöyryyttä ja kärsiwällisyyttä. Mooseksen piti tulla pieneksi omassa mielessään, ja hänen piti oppia odottamaan Jumalalta toimen otollista hetkeä; sitten wasta oli hän kelpaawa Jumalan suuria töitä toimittamaan. Jumala pani hänet murheen kouluun ja kaswatti hänet siellä aseekseen. — Senkaltaiset owat Jumalamme tiet ja neuwot. Sillä tawalla hän kurittaa omiansa, kun he tahtowat omia teitänsä kulkea; mutta sen hän tekee antaaksensa heille sitä suuremman armon. Hän lyö heitä maahan, niinkuin esim. Sauluksen Damaskon tiellä, jotta he sitä wahwempina nousisiwat. **Oi sitä Jumalan rikkauden ja wiisauden ja tunnon sywyyttä!**

Mooses niimmuodoin pakeni Midianinmaalle. Siellä hän lepäsi erään kaiwon tykönä. Midianin papin *Reguelin* eli *Jethron* tyttäret tulewat kaiwon tykö isänsä lampaita juottamaan. Muutamat paimenet ajawat heidät pois, mutta Mooses auttaa heitä ja juottaa heidän lampaitansa. Jethron tyttäret kertowat tämän isällensä, ja hän kutsuu Mooseksen atrioitsemaan kanssaan. Mooses mielistyykin asumaan heidän luonansa, ja Jethro antaa tyttärensä *Ziporan* hänelle waimoksi.

Midianilaiset oliwat paimentolaiskansa, joka nähtäwästi asui Punaisen meren itäpuolella, jossa muinoin löytyi maakunta nimeltä *Modiana*; se lähetti siirtokuntia ja siirti majojaan sekä Sinain niemi-

maalle, että aina Jordanin itäpuolelle saakka. — Jethro oli luultawasti Reguelin liika- eli kunnianimi.

Nyt Mooses niinmuodoin elää korwessa paimentaen appensa lampaita. Egyptin howi-elämän loistawuus oli mennyt menojansa; suuret aikomukset Israelin kansan suhteen ja suuret ajatukset omasta itsestä oliwat iskun kautta kumoon menneet. Moosekseu piti käydä koulua. Hänen täytyi palwella, jotta hän kerran oppisi hallitsemaan. Tämä oli Moosekselle samallainen walmistuksen ja kaswatuksen aika kuin wankeus Josefille ja wainon-aika Dawidille. Mooseksen asema oli raskas ja waikea. Hän sai olla toisen palwelijana. Hänen täytyi sulkea itseensä kaikki elämänkokemuksensa, mietteensä ja taistelunsa; ei kukaan häntä ymmärtänyt eikä tukenut. Yksinäisyydessä Mooses haki turwaa Jumalansa luota; yksinänsä hän sai huoata ja rukoilla. Muukalaisena Mooses piti itsensä täällä Midianissa, niinkuin hänen ensimmäisen poikansa nimi **Gersom** osoittaa (se merkitsee: muukalainen siellä).

Neljäkymmentä wuotta kului tällä lailla. Israelin kansa huokasi Egyptissä orjuuttaan, ja Mooses wanheni wanhenemistaan; Israelin pelastuksen toiwo näkyy turha olewan. — Mutta tämmöisinä aikoina ja tämmöisissä oloissa Herra walmistaa suurimmat työnsä. — Wihdoin kuoli Egyptin kuningas. Israelin lapset oliwat huutaneet Herran tykö ahdistuksessaan, ja Herra kuuli heidän huutonsa; hän muisti liittonsa Abrahamin, Isaakin ja Jaakobin kanssa. Ja Herra katsahti heidän puoleensa auttaaksensa heitä, — ja silloin oli myös pelastaja läsnä.

25. Mooseksen kutsuminen ja tulo Egyptiin.

Ex. 3 ja 4 l.

Kaitessansa appensa lampaita tuli Mooses **Horebin***)

*) Horeb oli luultawasti wuoriryhmän nimi ja sen eteläinen osa nimitettiin Sinaiksi. Nämä nimet waihtelewat muutoin Raamatussa.

wuoren tykö. Siellä näki hän ihmeellisen näyn. Pensas paloi liekissä, mutta ei kuitenkaan kulunut. Kun Mooses meni lähemmäksi katsoaksensa ihmettä, huusi Herra häntä pensaasta, sanoen: „Mooses, Mooses." Tässä oli siis Herran ilmestys. „Herran Enkeli" s. o. Jumalan Poika puhutteli tässä Moosesta. Herran ilmestystä ei ollut Israelissa ollut 400 wuoteen. Nyt Herra taas ilmestyy, kun hän aikoo suuren työn tehdä. Hän puhuttelee Moosesta, niinkuin patriarkkoja. Ensimmäisellä puhuttelullaan tarkoitti Herra huomion herättämistä Mooseksessa. Toisella: „älä lähesty tänne; riisu kenkäsi jaloistasi", opettaa hän Moosekselle Herran kunnioitusta. „Herra asuu kirkkaudessa, johon ei yksikään taida tulla" (1 Tim. 6, 16), ja se paikka, jossa Herra ilmestyy, on pyhä paikka, s. o. eroitettu kaikesta saastaisuudesta. Kunnioittamalla, pelwon ja wawistuksen alaisena täytyy ihmisen siis Herran ilmestystä lähestyä. Sitä piti Mooseksen oppiman, jotta hän woisi samaa neuwoa Israelin kansalle. Edelleen Herra wielä tässä ilmoittaa, kuka hän on: „Abrahamin, Isaakin ja Jaakobin Jumala", sama siis, joka oli ilmestynyt Israelin kansan esi-isille. Tämä oli herättäwä Mooseksessa luottamusta ja rohkeutta. — Näin tarkka, mutta samalla uskollinen on Herra palwelijoitansa kohtaan. Mooseksen piti riisua pois jalkineet (jotka itämaissa käytetään jalan suojelemiseksi likaa ja pölyä wastaan) ja astua puhtain jaloin Herran ilmestyksen pyhälle tanterelle. Mutta myöskin sai hän osoituksen Jumalan muuttumattomuudesta ja uskollisuudesta lupauksissa.

Kuolewainen ihminen ei woi katsella Jumalan kirkkautta; sentähden Mooseskin nyt pyhän Jumalan läsnäolon tunnossa peitti kaswonsa. Mutta mitä Herralla on Moosekselle puhuttawaa? Hän sanoo nähneensä kansansa ahdistuksen Egyptissä ja käskee Moosesta menemään Faraon tykö ja johdattamaan Israelilaiset ulos Egyptistä. Suuri tehtäwä tässä Moosekselle, joka olisi saattanut hänelle kunniata! Mutta niin paljon oli toki Mooses elämänsä kokemukses-

ta ja 40 wuotisessa koulunkäynnissään korwessa oppinut, että hän nyt piti itsensä liian halpana sellaiseen suureen toimeen. Egyptissä oli hänellä ennenmuinoin rohkeutta omin päinkin ryhtymään siihen, mutta nyt sanoo hän: „*mikä minä olen menemään Faraon tykö?*" Herra lupaa nyt olla Mooseksen kanssa, ja merkkinä on hänellä olewa, että Israelilaisten pitää „palweleman Jumalaa tällä wuorella" s. o. Sinain wuorella. Herra tahtoo tällä sanoa Moosekselle, että niin totta kuin Sinain wuori tässä on, ja Israelilaisten tässä pitää palweleman Jumalaa, on Mooses heidät Egyptistä johdattawa ulos. Mutta Mooses tahtoo wielä tietää Herran nimen, sen nimen, jonka hän woisi Israelin lapsille ilmoittaa. Ja Herra sanoo: „*minä olen se mikä minä olen.*" Ensikerran ilmoittaa Herra tässä pyhän nimensä **Jehowan** merkityksen. Siihen kuuluwat nämä kolme käsitettä: *hän on olewa, hän on ja hän on ollut.* Jehowan (äänettiin myös *Jahweh*) nimestä pitää siis oppia tuntemaan Jumalata iankaikkiseksi, muuttumattomaksi ja lupauksissaan uskolliseksi Herraksi.*) Tämä nimen merkitys piti Mooseksen sanoa Israelin lapsille ja ilmoittaa heille Jehowan tahto johdattaa heitä ulos Egyptistä. Herra käskee häntä wielä menemään Israelin wanhimpien kanssa Egyptin kuninkaan luo ja pyytämään kuningasta päästämään Israelilaisia kolmen päiwän matkan korpeen uhraamaan Herralle. Mutta hän ilmoittaa Moosekselle myös Faraon wastahakoisuuden, kuinka hän wasta monen ihmeen pakoittamana on päästäwä Israelilaiset.

Näin puhui Herra Mooseksen kanssa ilmoittaen hänelle asiat edeltäpäin. Tämä osoittaa Herran erinomaista ystäwällisyyttä, joka on lohdutukseksi erittäin niille ihmisille, jotka saawat kowaa kärsiä. „Jumalalla olisi oikeus suorastaan käskeä; mutta ihmisen sydän on niin pelkoa täynnä, että se sen kautta tulee kuuliaisuuteen kelwottomaksi. Mitä on tehtäwä?

*) Jumalan muut nimet Wanhantestamentin Raamatussa owat **El Schaddai** ja **Elohim**.

Tunnusta kaikki pelkosi ja epäilyksesi Herralle; hän on sinulle wastaawa Henkensä kautta, hän on ne sinusta poistawa. Niin käwi Moosekselle" (M. F. Roos).

Mutta Mooses on wielä yhä pelwon ja epäilyksen alainen, waikka Herra oli niin ystäwällisesti hänen ensimmäiset epäilyksensä poistanut. Israelin kansan epäusko johtuu hänelle nyt mieleen, ja hän sanoo Herralle: „ei he usko minua, — waan sanowat; ei ole Herra näkynyt sinulle." Ja Herra jatkaa wielä kärsiwällisyyttään ja ystäwällisyyttään; hän antaa Moosekselle wallan tehdä kolme ihmetyötä (4, 2—9) *). Näitten kautta oli Israelin uskomattomuus poistettawa. Mutta Mooses ei nytkään wielä ole walmis tottelemaan Herran käskyä ja lähtemään Egyptiin, waikka Herra oli hänelle ihmetyön woimankin antanut. Hän tuopi wielä yhden esteen; hänellä on „hidas puhe ja kankea kieli." Herra ei wihastu tästäkään; hänen wastauksensa osoittaa waan wähän nuhdetta, kun hän kysymyksen muodossa sanoo: „kuka on luonut ihmisen suun?" Herra on ihmisen luoja, ja hän woipi käyttää kenen hän tahtoo, kuinka huonon ja mitättömän hywänsä, wälikappaleeksensa. Hän rohkaisee Moosesta sanoilla: „mene siis nyt, minä olen sinun suusi johdattaja ja opetan sinua, mitä sinun puhuman pitää." Semmoi-

*) Nämä ihmeet owat kuwauksellisia. Ensimmäinen kuwaa Mooseksen toimia. Paimentoimensa on hän hylkääwä, niinkuin hän nyt tässä heitti paimensauwansa, mutta peloittawa ja waaran-alainen on uusi toimi, niinkuin kärme Mooseksen edessä. Herran antamalla woimalla ja rohkeudella Mooses kuitenkin siihen ryhtyy, uhkaawat waarat poistuwat ja Mooses kaitsee Israelin kansaa, niinkuin paimen laumaansa. — Toinen koskee Israelin kansaa. Käden spitalisuus kuwaa Herran luwatun kansan sorronalaisuutta ja kaikin puolin surkeata tilaa Egyptissä. Mutta matkan kautta Sinaille puhdistettiin kansa saastaisuudesta ja walmistettiin Herran kansaksi. [Merkillistä on, että Israelilaisia egyptiläisen papin Manethon historiallisissa kertomuksissa sanotaan spitalisiksi]. — Kolmas ihmetyö kuwaa sitä tuhoa, mikä on Mooseksen toimen kautta kohtaawa Egyptin maata.

nen on Herra. Nythän Mooses toki lienee walmis tottelemaan ja sanomaan: rakas Herra, nyt olen walmis. Ei, Mooses kieltää kokonaan ja sanoo: „ah Herra, lähetä, jonka tahdot lähettää.“ Semmoinen on ihminen. „Niin Herra wihastui suuresti Moosekseen.“ Herra wihastuu, ja nyt täytyy Mooseksen totella. Mutta Herra määrää kuitenkin Aaronin, Mooseksen weljen, hänelle awuksi, ja lupaa olla hänen opettajansa ja johdattajansa sekä antaa hänelle sauwan, jolla hän on ihmeitä tekewä.

Niinkuin Mooses tässä lausuu esteitään Herralle ja osoittaa hitauttaan tottelemaan, samoin moni ihminen wielä tänäkin päiwänä niin sanoaksemme taistelee Herran kanssa. Olihan Jaakobkin ennen muinoin taistellut pelwossaan ja epäilyksessään Herran kanssa. Herra ymmärtää ihmisen heikkouden sekä hänen pelkääwäisen ja epäilewäisen luontonsa, ja sentähden hän käyttäessään häntä wälikappaleenansa kärsii wastahakoisuuden ja hellällä kädellä ojentaa ja rohkaisee. — Sangen paljon on myös lasten kaswattajilla ja opettajilla oppimista tässä kertomuksessa siitä, millä lailla Herra kohtelee Moosesta.

Nyt Mooses oli walmis lähtemään Herran käskyä täyttämään. Kun nyt Herran wihastumisen kautta oli selwäksi käynyt Moosekselle, että hänen piti totella, niin tiesi hän myös lähteissään toimeen, että Herra oli olewa hänen turwansa ja auttajansa; hän tiesi, että Herra on hänessä, heikossa, wäkewä. Mooses läksi nyt appensa luo ja pyysi häneltä saada palata Egyptiin weljiänsä katsomaan. Ilmestyksestä Horebin luona ei Mooses puhu mitään. Jethro ei wielä sitä käsittänyt; myöhemmin hän sen käsitti (18, 9). Saatuansa hänen myönnytyksensä ja saatuansa Herralta tiedon, että ne oliwat kuolleet, jotka hänen henkeänsä oliwat wainonneet, otti Mooses waimonsa ja 2 poikaansa, asetti ne aasin selkään ja läksi waeltamaan Egyptiin. Tiellä puhui Herra uudelleen Moosekselle siitä, kuinka Farao ei ole päästäwä Israelilaisia, waan on paaduttawa sydämmensä, ja käski hänen sano-

maan Faraolle: „Israel on minun poikani, minun esikoiseni", ja uhkaamaan Faraota hänen poikansa kuolemalla, ellei hän päästäisi Israelia. Ja ettei Herra puhu turhia uhkauksia, sekä että hän on hywin tarkka siitä, kuinka hänen palwelijansa hänen käskyjänsä noudattawat, siitä sai Mooses tuntuwan muistutuksen matkalla Egyptiin. Mooses oli, kenties waimonsa toimesta, jättänyt nuoremman poikansa **Elieserin** (18, 4) ympärileikkaamatta. „Herra tuli Moosesta wastaan ja tahtoi hänen tappaa." Waarallinen tauti luultawasti kohtasi Moosesta. Silloin otti Zipora, joka hawaitsi Mooseksen waaran, kiwen (kiwiweitsen, jolla ympärileikkaaminen tapahtui) ja ympärileikkasi poikansa esinahan; ja silloin luopui tauti Mooseksesta. Tämä tapaus lienee kenties ollut syynä siihen, että Mooses lähetti waimonsa ja poikansa takaisin appensa luo ennen kuin hän tuli Egyptiin (18, 2).

Mooses oli siis saanut waroituksen. Mutta hän sai myös lohdutuksen. Herran toimesta tuli Aaron Moosesta wastaan Horebin luona, ja yhdessä läksiwät he sitten Egyptiin. — Niin ystäwällinen on Herra, että hän pitää huolen palwelijoistansa siinäkin kohden, että hän antaa heidän toinen toistensa tukeeksi ja awuksi lähteä suureen toimeen kaksitellen. Niin Jesuksenkin opetuslapset lähetettiin; ja apostoli Paawalillakin oli seurassaan Barnabas tahi joku muu.

Kun Mooses ja Aaron tuliwat Egyptiin, kokosiwat he Israelin lasten wanhimmat, ja Aaron puhui heille kaikki Herran sanat ja teki ihmeitä kansan edessä; „ja kansa uskoi." Kansa uskoi, että Jumala tahtoi heitä armahtaa ja pelastaa ahdistuksesta, ja kiitollisina lankesiwat he maahan ja rukoiliwat Herraa. Alku oli siis tehty ja kaikki näkyi onnistuwan. Kansa uskoi. Mutta wielä oli Mooseksella ja Aaronilla monta kowaa tehtäwätä edessä. Kansan usko oli heikko ja horjuwainen, ja Farao oli paaduttawa sydämmensä. — Niin on myös ewankeliumin saarnaajalla ja opettajalla, johdattaessaan oppilaitaan Jumalan sanan tuntemiseen ja

uskon elämään, usein alussa iloa ja hywää toiwoa; mutta yhä edelleen tarwitaan suurta nöyryyttä, uskollisuutta ja kärsiwällisyyttä, ettei toiwo tyhjiin raukeaisi, kun wastukset kohtaawat.

---

26. Faraon paatumus ja Egyptin waiwat.

Ex. 5—11 l.

Mooses ja Aaron menewät nyt Faraon, Egyptin kuninkaan, eteen ja puhuwat hänelle Herran nimessä: „Näin sanoo Herra, Israelin Jumala: päästä minun kansani pitämään minulle juhlaa korwessa.“ He pyytäwät, että kansa saisi mennä „kolmen päiwän matkan korpeen uhraamaan Herralle.“ Kyllä Herran aikomus oli kokonansa pelastaa Israelin kansa ulos Egyptistä, mutta hän oli antanut Mooseksella käskyn (wertaa 3 ,18) pyytää tätä wähempätä asiata ensin; täten Farao estettiin kiihtymästä heti alussa liian kowaan wastarintaan. Israelilaisillakin oli lähin päämäärä olewa Herran palweleminen korwessa, kokoontuminen Herran eteen Horebin luona; siellä laki oli annettawa. Mooses tekikin niin ja ilmaisi Faraolle Israelin täydellisen poislähdön aikomuksen wasta myöhemmin.

Mutta Farao wastaa: „Kuka on Herra, jonka ääntä minun tulisi kuulla ja päästää Israel? En minä siitä Herrasta mitään tiedä, enkä päästä Israelia.“ Hän siis suorastaan kieltää. Israelin Jumala ei woinut olla Faraolle aiwan tuntematon, mutta hän asettuu nyt ylenkatseellisesti tämän Jumalan tahtoa wastaan. Mitä orjain jumalalla on tekemistä minun waltakuntani asioissa? enkö minä ole itse herra ja wähän korkeampi kuin teidän jumalanne? Näin ajattelee Farao sydämmessään. Hän ei tahdokaan tietää totuutta. Sentähden sanoo hän wielä Mooseksella ja Aaronille: „miksi te pidätte kansan heidän työstänsä? menkää työhönne.“

Näin päättyi ensimmäinen käynti Faraon luona. Senjälkeen antoi Farao käskyn „teettäjille“ (egyptiläisille päällysmiehille), että heidän piti käskemän „Israelin lasten haltijoita“*) hankkimaan olkia kansalle ja kuitenkin toimittamaan sama määrä tiilejä walmiiksi kuin ennen, jolloin heille oljet annettiin.**) Kansa hajaantui ympäri Egyptinmaata hakemaan olkia, ja päällysmiehet waatiwat ankarasti samaa tiilimäärää kuin ennen. Ahdistus nousi suureksi kansassa, ja kansan „haltijat“ piestiin, kun eiwät woineet saada määrättyä tiililukua walmiiksi. He walittiwat sitä kuninkaalle; mutta hän ei myöntänyt heille mitään liewitystä, waan sanoi: „te olette joutilaat, — sentähden sanotte: menkäämme ja uhratkaamme Herralle“, ja käski heitä säälimättä luotansa työhön. Kun he näkiwät, mihin ahdistukseen oliwat joutuneet, tekiwät he katkeria syytöksiä Moosesta ja Aaronia wastaan, sanoen: „Herra nähköön teitä ja tuomitkoon; sillä te olette tehneet meidät haisewaisiksi Faraon ja hänen palwelijainsa edessä, että olette miekan antaneet heidän käteensä surmata meitä.“ — Herra antaa niinmuodoin kowan ahdistuksen tulla kansan päälle, jotta se sitä halukkaammin kerran lähtisi ulos Egyptistä, eikä halajaisi enään sinne takaisin.***) Samoin antaa Herra usein wieläkin ihmisen synnin tähden kärsiä kowaa tuskaa ja waiwaa, jotta synti tulisi sitä inhottawammaksi ja Jumalan armo Kristuksessa sitä rakkaammaksi.

Moosekseen käynnin johdosta Faraon luona oli todella tämä uusi rasitus kohdannut kansaa. Hän siis oli tuottanut heille pahaa, waikka oli ilmoittanut tulewansa heitä pelasta-

*) Oik. „kirjoittajia“, israelilaisia johtajia, jotka saiwat wastata työstä.

**) Oljet hakattiin hienoksi ja sekoitettiin saween, jotta tiilit tulisiwat kestäwämmiksi. Tiilejä, joissa selwästi näkyy olkia, on paljon löydetty Egyptin raunioista. Semmoisia tiilejä näytetään monessa paikoin Europan museoissa.

***) Kuinka tarpeellinen tämä ahdistus oli, ymmärrämme kun luemme esim. 4 Moos. 11, 4. 5.

maan. Nyt Moosekseu uskoa ja kärsiwällisyyttä ensi kerran hänen suuren toimensa aikana koeteltiin. Ja mitä Mooses teki? Hän palasi Herran tykö ja tyhjensi sydämmensä walitukset, epäilykset ja murheet hänen eteensä. Ja Herra, — niinhän hän aina tekee, — hän lohdutti, rohkaisi ja neuwoi Moosesta. Hän wakuutti Moosekselle pelastawansa Israelin kansan „Egyptin kuorman alta" ja ilmoitti tehneensä liiton kansansa kanssa antaaksensa heille Kanaanmaan, waikk'ei hän nimessänsä Herra (Jehowa) ollut heille tuttukaan. Hän käski Mooseksen puhumaan Israelin kansalle nämä lohduttawat puheet ja wakuuttamaan heille Jumalan liiton ja lupaukset. „Minä otan teitä minun kansakseni ja olen teidän Jumalanne, — ja wien teitä siihen maahan —." Kuinka hywä ja suloinen on Herra! Samoin kuin tapahtui Israelin kansassa, on hän meidätkin kasteessa ottanut liittoonsa, ennenkuin me hänen nimeänsä tunsimme.

Mooses teki niin kuin Herra oli käskenyt ja puhui Israelin kansalle, mutta he eiwät kuulleet Moosesta „heidän henkensä ahdistuksen ja raskaan orjuutensa tähden." — Ulkonainen ahdinko niinkuin orjuus, köyhyys, siweellinen kurjuus y. m. usein masentaa ihmisen mielen, niin ettei hän ymmärrä kuulla eikä wastaanottaa Herran wapauttawaa sanaa. Tämä on meille tärkeänä opetuksena.

Kuinka raskaalta ja waikealta mahtoikaan tämä toimi nyt tuntua Mooseksesta! Mutta Herra ylläpiti hänen woimansa ja luottamuksensa. Ellei tämä työ olisi tullut Herralta, niin olisi Mooses ja kuka muu tahansa siitä jo luopunut. Nyt käski Herra Mooseksen menemään uudelleen Faraon tykö anomaan Israelin päästämistä. Mutta Mooses alkaa esteleidä; Farao ei häntä kuule, ja sitä paitsi on hänellä „ympärileikkaamattomat huulet" s. o. huono puhelahja. Tässä näemme Mooseksen taas pelkääwäisenä ja heikkona. Laillansa lohduttawaista on meille heikoille nähdä semmoisten suurten henkilöitten kuin Mooseksen joskus olewan heikkoinakin.

Herra rohkaisee Moosesta nytkin ja asettaa hänet Faraon „jumalaksi“, ja Aaronin piti oleman Moosekseen profettana. Tämä osoittaa, mikä walta Mooseksella oli olewa Faraon yli; tämän ylpeän kuninkaan, joka ei tahtonut tunnustaa Jumalan waltaa, täytyy nyt pitää Moosesta jumalanaan, häntä kuulla ja totella. Aaron oli taas puhuwa Faraolle Mooseksen edestä niinkuin hänen profettansa. Tässä oli siis Mooseksen asema Egyptin Faraoon määrätty; hänen ei tarwinnut nyt pelon-alaisena ja epätietoisena astua kuninkaan eteen, waan hän oli olewa woimallinen Faraon rinnalla niinkuin Jumala ihmisten rinnalla. Ja wielä ilmoittaa Herra Moosekselle paaduttawansa Faraon sydämmen, niin ettei tämä kuule Moosesta ja Aaronia; mutta wiimein hän monen ihmeen ja tunnustähden tapahduttua johdattaa Israelin lapset suurella woimalla ulos Egyptistä.

Wakuutuksen ja Herran woiman saatuansa lähti niinmuodoin Mooses toisen kerran Faraon eteen, ja Aaron häntä seurasi. Niin käwi kuin Herra oli sanonut; Farao ei uskonut Mooseksen sanoja, hän kun oli asettunut Jumalaa wastaan. Niin paljon hän kuitenkin kuuli Moosesta, että waati todistuksia. Silloin heitti Aaron Mooseksen käskystä sauwansa Faraon eteen, ja se tuli kärmeeksi. Nyt olisi Faraon pitänyt huomata Herran woiman ilmoitus, — ja sen huomaakin siinä jokainen, joka Jumalaa pelkää; mutta Farao ei huomannut, sillä hän ei peljännyt Jumalaa. Hän luotti enemmän omaan wiisauteensa ja — noitiin eli tietäjiin, kuin Jumalaan. Farao kutsui tietäjänsä (Jannes ja Jambres, 2 Tim. 3, 8) ja „he tekiwät samoin noitumisillansa.“ He heittiwät kukin sauwansa maahan ja se tuli kärmeeksi.*) „Mutta Aaronin

*) Egyptissä on kaikkina aikoina ollut ja on wieläkin kärmeenkesyttäjiä, jotka myrkyllisiäkin kärmeitä hallitsewat ja kesyttäwät; paitsi muita temppuja saattawat he kärmeen aiwan kankeaksi ja käyttäwät sitä kädessään niinkuin sauwaa. — Nämä ja muut senkaltaiset ihmeiltä näyttäwät asiat ihmisten ja eläinten elämässä woiwat olla aiwan luon-

sauwa nieli heidän sauwansa." Mooseksen ihmeitä tekewä woima jäi woiton noitien taikakonsteista. Mutta Faraon mielestä oli yksi taikatemppu yhtä hywä kuin toinen; hän ei Mooseksen ihmeessä nähnyt mitään erinomaista. Ja Faraon sydän paatui, niin ettei hän päästänyt Israelin kansaa. — Se ihminen, joka ei ota waaria niistä opetuksista ja muistutuksista, jotka tarkoittawat hänen saattamistaan tahi palaamistaan oikealle tielle, paaduttaa itsensä. Paatumus on sitä kowempi, mitä useammin ihminen on hyljännyt muistutukset. Farao paatui niinmuodoin, kun hän ei tahtonut ottaa waaria Herran, Israelin Jumalan merkeistä. Raamattu sanoo muutamassa kohden, että „Herra paadutti Faraon sydämmen." Herra walmisti tilaisuuden, jossa Faraon täytyi osoittaa joko kuuliaisuutensa Herran sanalle tahi ylenkatseensa tätä sanaa kohtaan; Faraon ylenkatse wei hänet paatumukseen. Niin Herra aina tekee, että hän tarjoaa ihmiselle armonsa ja pelastuksen, mutta jos ihminen ei sitä wastaanota, niin paatuu hän. Herra siis ei ole siihen syypää, että ihminen paatuu, waikka saattaa sanoa, että Herra on ihmisen paaduttanut. Raamattu sanookin: „Niin hän siis armahtaa, ketä hän tahtoo, ja paaduttaa, kenenkä hän tahtoo" (Room. 9, 8). Niin tärkeät owat Herran armotarjoukset ja muistutukset ihmisille.

Mutta kun Farao paadutti sydämmensä, seurasi wielä monta muuta ja suurta merkkiä. Nämä merkit tuliwat

---

nollisia, s. o. ne lähtewät ihmisen luontoperäiseen olentoon kätketystä kywystä, waikkei tämä kyky astu näkywiin kaikissa ihmisissä eikä aina samalla lailla eri ihmisissä. Hypnotismin kautta esim. on meidän aikoinamme ihmeellisiä asioita aikaansaatu. Mutta ne woiwat myös olla pahojen henkien aikaansaamia töitä. Tämmöiset työt nousewat yhä suuremmiksi, mitä lähemmäksi tullaan Kristuksen wiimeistä tulemusta (2 Tess. 2, 9. 10). Perkeleen ja pahojen henkien waikutusta ihmisissä ja tähän maalliseen elämään, josta waikutuksesta p. Raamattu usein puhuu, tarkataan meidän aikanamme kristittyinkin kesken ylimalkain liian wähän.

si ja witsauksiksi koko Egyptinmaalle, ja niitten kautta Herra Israelin Jumala olewansa Egyptinmaankin a, jonka rinnalla Egyptin epäjumalat saiwat wäistyä. assä osoitettiin todeksi Herran sana prof. Jesajan suun utta: „Minä Herra, se on nimeni; en minä anna toiselle kunniatani, enkä ylistystäni epäjumalille“ (Jes. 42, 8).

Nämä waiwat oliwat luonnon-ilmiöitä Egyptissä, mitkä muutoinkin siellä joskus näkywät; mutta Herran ihmeitä ne tässä kuitenkin oliwat, sillä ne tuliwat wähällä wäli-ajalla peräkkäin ja suuressa woimassa, sekä ilmestyiwät ja lakkasiwat aina Herran ilmoituksen ja Mooseksen sanan johdosta. Enimmät näistä eiwät koskeneet Gosenin maata, josta Egyptiläiset myös selwästi woiwat nähdä Jumalan woimallisen suojeluksen Israelilaisia kohtaan. Raamatussa ei ole selwästi sanottu, kuinka kauan kukin witsaus kesti; mutta muutamista wiittauksista päättäen on koko tätä waiwan-aikaa arwiolta laskettu 9 kuukaudeksi.

Nämä Egyptinmaan waiwat eli witsaukset oliwat järjestyksessä seuraawat.

1) **Niilin weden muuttuminen wereksi.** Jumalan käskystä läksi Mooses ja Aaron Faraota ja hänen palwelijoitansa wastaan, kun he käweliwät Niilin wirran warrella, arwatenkin uhritoimituksessa. Nyt juuri, kun he „elämän isälle“, „jumalien isälle“, niinkuin Niilin wirtaa kutsuttiin, kantoiwat kunnioitusta, tuli Mooses ja puhui kuninkaalle Herran, Israelin Jumalan uhkauksen sanat, jonka jälkeen Aaron löi sauwallaan weteen, ja koko Egyptinmaan wedet, sekä Niilissä että sen kanawoissa, muuttui wereksi. Ajoittain tapahtuu luonnonmukaisestikin, että Niilin wesi tulwan aikana on punaista wäriltään; mutta tämä oli aiwan toista. Kalat wirrassa kuoliwat ja wesi haisi, niin ett'eiwät Egyptiläiset sitä saattaneet juoda, waan he kaiwoiwat wirran ympärille kaiwoja, joissa wesi ei ollut pilaantunutta. Raamattu kertoo: „samoin tekiwät Egyptin noidat noitumisillaan.“ He tietysti osoittiwat taitonsa kaiwoweden kanssa. Tätä wai-

waa kesti seitsemän päiwää. „Mutta Faraon sydän p
hän ei „pannut sydämmeensä" tätä Herran merkkiä.

2) **Sammakot.** Herran käskystä uhkasi Mooses
ensin Faraota, ja Aaron ojensi sauwansa „Egyptin wet
yli", ja sammakot nousiwat wesistä ja tunkeutuiwat huone
siin ja täyttiwät kaikki paikat. Noidat tekiwät myös niin noi
tumisillansa ja tuottiwat sammakkoja (waikk'emme tiedä missä määrin); mutta tämä merkki waikutti kuitenkin Faraoon, niin että hän kutsui Mooseksen ja Aaronin, pyysi heitä rukoilemaan Herraa, jotta hän ottaisi pois sammakot, ja lupasi päästää kansan uhraamaan Herralle. Mooses kysyi Faraolta, milloin hän tahtoisi heitä rukoilemaan puolestansa; ja kun Farao määräsi huomispäiwän, sanoi Mooses: „*Olkoon sanasi jälkeen, että tietäisit, ett'ei yksikään ole niinkuin Herra meidän Jumalamme.*" Mooses siis puhuu ja toimii, niinkuin Herran woimalla waltuutetun miehen sopii. Omasta woimastaan hän sitä ei tehnyt. „Mooses huusi Herran puoleen", ja Herra teki Mooseksen sanain jälkeen. Sammakot kuoliwat, niin että maa heistä haisi. Mutta Farao, kun oli saanut lewon, paadutti jälleen sydämmensä eikä pitänyt sanaansa.

3) **Sääsket (Moskitot, Luther: täit).** Aaron ojensi sauwansa ja löi „maan tomua", ja siitä syntyi sääskiä, jotka ihmisiä ja eläimiä ahdistiwat koko Egyptinmaalla. Noidat tahtoiwat myös tehdä samaa, mutta eiwät woineetkaan, jonka tähden sanoiwat Faraolle: „*tämä on Jumalan sormi.*" He eiwät luultawasti tällä jumalalla tarkoittaneet Israelin Jumalaa, koska tämä waiwa myös kohtasi Gosenin maata, waan jotain omaa jumala-aatettansa. He oliwat nyt kadottaneet taitonsa ja arweliwat kenties, että Egyptin jumalatkin suostuwat Israelilaisten waatimukseen; sentähden he eiwät enää koettaneetkaan kilpailla Mooseksen kanssa. Heidän asemansa mahtoi olla sangen tuskallinen, ja mielellänsä olisiwat nähneet lopun tulewan tästä taistelusta.

Mutta Farao, koska hän näki, että waiwat oliwat kohdanneet Israelilaisiakin, ei kuullut Mooseksen eikä omien noitiensa ääntä, waan paadutti sydämmensä.

4) **Kärpäset** (suomalainen Raamattu: **turilaat**). Eräänä päiwänä läksi Mooses taas Faraota wastaan, kun hän meni „wetten tykö" (Niilin jumalalle uhraamaan), ja ilmoitti Faraolle, kuinka Herra jo seuraawana päiwänä on tuottawa waiwan, niin että koko Egyptinmaa ja ihmisten asunnot täytetään kärpäsistä, mutta kuinka Gosenin maata, jossa Israelilaiset asuwat, ei pidä minkään waiwan kohtaaman, „että tietäisit minun Herraksi koko maan keskellä." Ja niin tapahtuikin. Tämä merkki teki waikutuksen Faraon mieleen, ja hän kutsui Mooseksen ja Aaronin ja pyysi heidän menemään ja uhraamaan Jumalallensa, mutta — Egyptinmaassa. Waan Mooses ei tähän suostunut, koska Israelilaiset woisiwat uhrata mikä oli Egyptiläisille pyhää ja niinmuodoin heitä wihoittaa, waan waati päästämään Israelilaisia „kolmen päiwäkunnan matkan korpeen." Farao lupasi silloin päästää heitä uhraamaan, mutta sanoi: „älkää waan kauas menkö; rukoilkaa puolestani." — Mooses ei siis tässä wielä waatinut Israelia kokonaan päästämään. Farao puolestaan on wiekas, kun hän ei myöntynyt pyydettyyn kolmen päiwän matkaan. Mutta hänen wiekkautensa ei kuitenkaan woinut Herraa eikä Moosesta pettää. Mooses rukoili sitten Herraa ja Herra lakkautti waiwan. Mutta Farao paadutti sydämmensä eikä päästänyt kansaa ensinkään uhraamaan korpeen.

5) **Eläinten rutto.** Herran, Mooseksen kautta lausutun uhkauksen mukaan tuli määrättynä aikana tämä waiwa sangen raskaana, niin että kaikellaista karjaa kuoli Egyptinmaalla; mutta Israelilaisten keskeen ei yhtäkään kuollut ruttoon. Waikka Farao antoi tiedustella ja hawaitsi, ettei ruttoa ollutkaan Israelilaisten maalla, niin ei hän kuitenkaan päästänyt Israelia eikä tehnyt edes lupauksiakaan.